

Bedömargruppens yttrande över kvalitetssäkringsarbetet avseende forskning vid Mittuniversitetet

Bedömargruppens uppdrag

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) har gett oss i uppdrag att granska kvalitetssäkringsarbetet vid Mittuniversitetet. I det här yttrandet framgår våra bedömningar med motiveringar och ett förslag till samlat omdöme.

Härmed överlämnar vi vårt yttrande till UKÄ.

Bedömargruppens sammansättning

I bedömargruppen har följande ledamöter ingått:

- Professor Bo-Anders Jönsson, Lunds universitet (ordförande, sakkunnig)
- Professor Per-Markku Ristilammi, Malmö universitet (sakkunnig)
- Prodekan Hanne Harmsen, Copenhagen Business School (sakkunnig)
- Kvalitetschef Liselott Lycke, Högskolan Väst (sakkunnig)
- Docent Martin G. Eriksson, Högskolan i Borås (sakkunnig)
- Gustaf Bjurhammer Birck, Uppsala universitet (doktorandrepresentant)
- Linnéa Mundin, Göteborgs universitet (studentrepresentant)
- Petra Norling, Samverket (arbetslivsföreträdare)

Bedömargruppens arbete

Granskningen har utgått ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt från de internationella riktlinjer för forskning som formuleras i *Europeiska stadgan för forskare* och *Riktlinjer för rekrytering av forskare* samt det nationella ramverk för kvalitetssäkring av forskning som utarbetats av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF). Se vidare *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning (UKÄ 2021)*.

Underlag för bedömningen har utgjorts av lärosätets självvärdering, en studentinläga och dokumentation kopplat till de fördjupningsspår som bedömargruppen har granskat vid det andra platsbesöket. Intervjuer har genomförts i samband med två platsbesök, med representanter för lärosätet, studenter och doktorander samt med arbetslivsföreträdare som lärosätet samarbetar med. Scheman för platsbesöken finns i bilaga 1 och 2.

Bedömningsprocessen

På grundval av underlagen har vi granskat lärosätets kvalitetssäkringsarbete och gjort en bedömning utifrån nedanstående bedömningsområden.

Bedömningsområden:

- styrning organisation och genomförande
- förutsättningar

UKÄ har delgivit lärosätet vårt preliminära yttrande för att ge möjlighet att korrigera eventuella sakfel. Delningstiden var fyra veckor. Vi har tagit del av lärosätets svar (se

bilaga 4), och i de fall där vi gjort bedömningen att det har varit befogat har yttrandet korrigerats.

För bedömggruppen

Bo-Anders Jönsson
Ordförande

Bedömargruppens bedömning

Mittuniversitetet

Lärosäte	ID-nr
Mittuniversitetet	A-2021-06-5205
1. Styrning, organisation och genomförande	
Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet	
Inte tillfredsställande	
<p>Lärosätet har ett fastställt lärosätsgemensamt kvalitetssystem samt separata styrdokument på respektive fakultet som detaljerat beskriver rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling, vilket är en styrka. Styrdokumenterna beskriver omsorgsfullt kvalitetssystemets principer, ansvars- och rollfördelning samt de konkreta arbetsformerna på fakulteterna. En styrka är också att lärosätets webbsidor för kvalitet innehåller både styrdokument, resultat och handlingsplaner, och är väl strukturerade samt öppet och allmänt tillgängliga för alla och envar. En uttalad decentralisering och ett verksamhetsnära kvalitetsarbete skapar förutsättningar för ett engagemang och en kvalitetskultur, men samtidigt medför dess karaktär vissa utmaningar och riskerar att hindra gränsöverskridande utveckling och förnyelse på lärosätet, enligt bedömargruppen. Bedömargruppens uppfattning är att det kontinuerliga kvalitetsarbetet är ett utvecklingsområde och måste få en större plats i verksamhetsdialoger och verksamhetsutveckling samt att resultatets väg uppåt och sidled i organisation måste kommuniceras bredare. Universitetsstyrelsen kan ta en större roll i tillsynen av uppföljning och utveckling av kvalitetsarbetet.</p> <p>En styrka enligt bedömargruppen är att lärosätets forskning och forskningsmiljöer genomgår återkommande granskningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning. Men enligt bedömargruppen förlitar sig lärosätet i för stor grad på att dessa externa granskningar vart 6–7:e år fångar upp potentiella brister i lärosätets forskningsmiljöer och forskarutbildning. Därmed framstår för bedömargruppen den kontinuerliga kvalitetsuppföljningen ha en underordnad roll mellan de externa granskningarna. Bedömargruppen anser att även formerna för uppföljning och systematik utifrån resultaten från de återkommande granskningarna av forskning bör utvecklas, så att de delas av alla och får bättre spridning. På så sätt kan lärosätet utveckla och förnya forskningen och forskningsmiljöerna samt initiera samarbeten över gränser. Bedömargruppen är kritisk till att det finns forskning som kan undantas från den externa granskningen.</p> <p>Kvalitetssystemet är nytt, och därför har systematiken och ändamålsenligheten ännu inte prövats fullt ut. Bedömargruppen uppfattar ändå att kvalitetssystemet teoretiskt är på plats med en trovärdig ändamålsenlighet, men anser att lärosätet i det utpräglade decentraliserade kvalitetssystemet behöver säkerställa kännedom och delaktighet i kvalitetsarbetet hos alla medarbetare, doktorander och studenter samt att rutiner och processer till fullo kan förverkligas ändamålsenligt. Bedömargruppen vill slutligen uppmuntra lärosätet till att reflektera över om samtidig utvärdering av forskarutbildning och forskning inom Assessment of Research and Co-production (ARC) är ändamålsenligt.</p>	
Styrkor	
<ul style="list-style-type: none"> Lärosätet har ändamålsenliga styrdokument för kvalitetssystem och rutiner för kvalitetsarbetet. Lärosätet har decentraliserad och verksamhetsnära kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Lärosätet följer upp resultat genom frekventa verksamhetsdialoger på flera nivåer. Lärosätet har återkommande extern kollegial utvärdering genom den egeninitierade kvalitetsutvärdering ARC.	
Utvecklingsområden	

- Lärosätet bör sträva efter ett utökat gränsöverskridande erfarenhetsutbyte och spridning av kvalitetsarbetet, eftersom en utpräglad decentralisering av kvalitetssystemet medför flera utmaningar.
- Lärosätet bör ge kvalitetssäkring större tyngd i verksamhetsdialogerna och utveckla systematiken.
- Lärosätet bör utvärdera hela utvärderingsprocessen när ARC21 är slutförd, särskilt om forskarutbildning bör ingå eller inte.
- Lärosätets styrelse kan ta en större roll i tillsynen av uppföljningen av kvalitetsarbetet.

1. Lärosätets principer för kvalitetsarbete, ansvars- och rollfördelning och konkreta arbetsformer för säkring och utveckling av kvalitet i forskningen är fastställda och allmänt tillgängliga. De är ändamålsenligt utformade för att understödja det strategiska arbetet på alla nivåer och för att engagera både ledning och medarbetare.

Uppfylld

Lärosätets strategi utgår från de värderingar som beskrivs i *Mittuniversitetets strategi 2019–2023* som lärosätet menar är vägledande för kvalitetsarbetet inom olika verksamheter. Hållbar utveckling, relevans, kvalitet och attraktivitet utgör lärosätets övergripande grundsyn och är så kallade effektområden, som lärosätet enligt självvärderingen vill uppnå. Lärosätet har ett gemensamt kvalitetssystem för forskning, *Mittuniversitetets kvalitetssystem för forskning* (fastställt i december 2021), och som enligt självvärderingen anger gemensamma utgångspunkter och rutiner. Såvitt bedömargruppen uppfattat vid platsbesöken är kvalitetsarbetet relativt känt inom organisationen, trots att det är nytt. Från underlagen framgår att lärosätets kvalitetsarbete utgår från de akademiska värdena, forskningens frihet, god forskningssed, kollegial granskning och seminarieverksamhet. Syftet med kvalitetssystemet är också att skapa en struktur för både kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av lärosätets forskning. Styrdokument och andra relevanta dokument för kvalitetssystemet är öppet publicerade på lärosätets webbplats för kvalitet och därmed lätt och allmänt tillgängliga.

De båda fakulteterna för humanvetenskap (HUV) respektive naturvetenskap, teknik och medier (NMT) har också egna styrdokument som beskriver fakultetsspecifika rutiner och processer för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling - *Rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskningen vid fakulteten för humanvetenskap (HUV)* respektive *Rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier*. Även de är beslutade i december 2021, och beskriver rutiner och arbetsformer väl, enligt bedömargruppen. I rutinerna tydliggörs hur fakulteterna ska säkerställa kontinuerlig insamling, analyser och använda information med bäring på forskningens kvalitet och relevans som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar. Rutiner och arbetsformer utgår enligt lärosätet från den så kallade PDSA-cykeln (Plan-Do-Study-Act). Genom cykeln sammanlänkas och styrs fakulteternas kvalitetssäkringsarbete, enligt lärosätet. Följande delar ingår:

- 1) styrdokument och forskningsnära förutsättningar
- 2) kontinuerligt kvalitetsarbete
- 3) kvalitetsuppföljning
- 4) kvalitetsutvärdering
- 5) rutiner för kommunikation och dialog
- 6) rutiner för utveckling och förnyelse.

Enligt bedömargruppen framstår lärosätets beskrivning i ovanstående styrdokument för kvalitetsarbetet som ändamålsenliga, både på lärosätetsgemensam nivå och på de två fakulteterna. Bedömargruppen vill samtidigt uppmärksamma lärosätet på den utmaning som finns genom en kraftig

decentralisering av ansvar och rollfördelning, och uppmanar universitetsledningen att mer fördjupat följa upp fakulteternas kvalitetsarbete i sina verksamhetsdialoger.

I lärosätets gemensamma styrdokument för kvalitetssystem för forskning samt i fakulteternas rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling beskrivs även den fjärde komponenten, kvalitetsutvärdering, den så kallade *Assessment of Research and Co-production* (ARC), som är lärosätets modell för en återkommande granskning av all forskning. Granskningen genomfördes första gången 2013 (ARC13) och ska genomföras som en extern utvärdering vart 6–7:e år genom internationella kollegiala bedömarpaneler. I den senaste utvärderingen ARC21 ingår också forskarutbildning. Bedömargruppen tycker det är utmärkt att återkommande granskning finns inkluderat i lärosätets kvalitetssystem och finns beskrivet i fastställda styrdokument. Både i självvärderingen och vid platsbesöken framhölls ARC som den viktigaste komponenten i lärosätets kvalitetssystem när det gäller granskning och utveckling av forskningskvalitet, där resultatet (genom expertrapporter) främst hanteras decentraliserat av fakulteterna och dess institutioner och centrumbildningar. Vid platsbesöken framkom även att modellen är i en utvecklingsprocess under den pågående ARC-utvärderingen 2021–2023.

Lärosätet anger flera andra styrdokument som relevanta och viktiga för lärosätets decentraliserade kvalitetsarbete. Exempelvis nämns *Mittuniversitetets arbetsordning*, som betonar den kollegiala beslutsformen vid lärosätet och *Mittuniversitetets besluts- och delegationsordning* som specificerar beslutsgång och delegationer samt regler för centrum och forum. Lärosätet har även ett styrdokument för dess styrmodell, som ska tydliggöra och säkerställa lärosätets arbetsformer samt planerings- och uppföljningsprocesser. Enligt fördjupningsunderlagen och platsbesöken har det senare dock en underordnad betydelse för uppföljningen i kvalitetsarbetet. Bedömargruppen tolkar det som att dokumentet om styrmodellen mer beskriver processen för verksamhetsplanering och budget samt verksamhetsdialoger, där resultatet från kvalitetssystemet enligt lärosätet ska vara en del i verksamhetsplaneringen. Bedömargruppen instämmer i att dialogerna är ett viktigt instrument för att säkerställa och utveckla forskningskvalitet. Men utifrån fördjupningsspårets underlag och platsbesök anser bedömargruppen samtidigt att verksamhetsdialogerna kan utvecklas för ett bättre systematiskt säkerställande av hög forskningskvalitet och till kvalitetsutveckling.

Rektor har ett ledningsråd där övergripande utbildnings-, forsknings- som samverkansfrågor diskuteras och bereds inför beslut. På central nivå finns också ett forskningsråd som hanterar frågor om forskning och forskarutbildning och har ett övergripande ansvar för kvalitetsarbetet inom forskning, enligt självvärderingen. Från platsbesöket framgick att forskningsrådet i första hand är rådgivande till rektor men också har en samordnande funktion gentemot de båda fakulteterna. Lärosätet har även ett utbildningsråd för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Vad bedömargruppen uppfattar sker inget formaliserat tvärsamarbete mellan råden. Det skulle kunna vara ett intressant utvecklingsområde för att ytterligare stärka kopplingen mellan utbildning och forskning i kompletta miljöer, vilket lärosätet säger sig sträva mot. Detsamma kan enligt bedömargruppen gälla forskarstudier, där ett separat gemensamt forskarutbildningsråd på central nivå skulle kunna ge möjlighet till erfarenhetsutbyten över fakultets- och ämnesgränser samt ha ett övergripande ansvar för kvalitetsarbetet inom forskarutbildningen.

Vid platsbesöket beskrevs universitetsstyrelsens roll i lärosätets kvalitetsarbete som att styrelsen har allmänna diskussioner och en god bild av kvalitetsarbetet, men att styrelsen samtidigt är reaktiv och passiv mottagare av information om kvalitetsarbetet. Det framkom vid platsbesöket att styrelsen skulle behöva vara mer proaktiv och mer involverad i lärosätets kvalitetsarbete, vilket bedömargruppen instämmer i. Bedömargruppen anser att lärosätets styrelse bör ta en större roll i tillsynen av uppföljningen och vidareutvecklingen av kvalitetsarbetet, vilket kan ha ett stort signalvärde för att det systematiska kvalitetsarbetet uppfattas som viktigt på alla nivåer.

Lärosätet lyfter både i sin självvärdering och vid platsbesöken fram sin kvalitetskultur och att verksamhetsdialoger är en viktig del i kvalitetssystemet, och beskrivs som de kvalitetsdrivande processerna som bidrar till delaktighet, engagemang och ansvar. I kvalitetssystemet finns även principer och aktiviteter för att skapa engagemang och delaktighet i kvalitetsarbetet och ansvar hos medarbetarna, bland annat genom många kollegiala organ. Lärosätets båda studentkårer ska vara representerade i beredande och beslutande organ, men bedömargruppen uppfattar från platsbesöken

att studentengagemanget i lärosätets kvalitetsarbete kan utvecklas. Som stimulans för utveckling avsätter ledningen också sökbara strategiska allmänna lärosätetsprojektmedel (ALP) för att uppmuntra till delaktighet hos personalen, vilket är bra enligt bedömaregruppen.

Från självvärderingen och platsbesöken framkom att kvalitetskulturen består av det arbetssätt som tillämpas för att åstadkomma utveckling och förnyelse – det ska ske genom lärosätets cykler och arbetssätt, men också lärosätets värderingar och det engagemang och den delaktighet som personalen har för kvalitetsfrågor. Att både universitetsledningen och fakultetsledningarna genom decentralisering försöker skapa ett ägande för kvalitetsfrågor är enligt lärosätet avsiktligt för att skapa engagemang och delaktighet för kvalitetsfrågorna. Därför anser lärosätet att decentraliseringen är viktig och rapportering och diskussioner sker i dialogform och via seminarier. Bedömaregruppen delar här lärosätets uppfattning, samt anser att det är en styrka att decentralisering av kvalitetsarbetet sker verksamhetsnära och att dialogformen på olika nivåer är viktiga instrument i ett universitetsgemensamt kvalitetsarbete. Bedömaregruppen menar dock att det kan finnas en risk i ett alltför snävt ägandeskap av kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling hos ämnen och centrum. Det kan hindra vitala utbyten av erfarenheter och pågående forskning samt spridning av goda exempel som är viktigt för utveckling av både forskningskvalitet och kvalitetskultur samt inte minst forskning *per se*. Bedömaregruppen vill därför uppmana lärosätet till att utveckla ändamålsenliga tillvägagångssätt, utöver de centrala råden, för att öka diskussionen över fakultets- och institutionsgränserna. På så sätt ökar möjligheten att understödja en strategisk och gemensam utveckling av gränsöverskridande forskning, där lärare, forskare, doktorander och studenter känner engagemang i lärosätets utveckling och förnyelse, inte minst av flervetenskapliga forskningsområden och utbildningssamarbeten.

Lärosätet anger i självvärderingen att fakulteterna har kollegial styrning och linjestyrning, och att de verkar vid sidan om varandra, där ansvaret sägs delas med olika perspektiv. Länken däremellan är dekanen som är ordförande i fakultetsnämnden, som är högsta beslutande organ. Fakultetsnämnden har under sig ett antal beredande råd, framför allt i kvalitets- och utvecklingsfrågor. De är råd för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, råd för utbildning på forskarnivå och anställningsråd. På delegation kan råden i vissa fall vara beslutande. Rådet för utbildning på forskarnivå (RUF på HUV respektive FUR på NMT) har i första hand ansvar att bevaka och främja kvaliteten i utbildning på forskarnivå och ska därmed ansvara för att granska kvaliteten i utbildningen. Bedömaregruppen anser att det är bra, men har inte haft möjlighet att se några exempel.

Lärosätets forskning och utbildning organiseras som ämnen, och för varje ämne finns ett ämneskollegium, där alla som undervisar eller forskar inom ett ämne ingår. Enligt lärosätet är ett ämneskollegium den viktigaste enheten för kollegiala diskussioner och beslut, och har ett övergripande ansvar för uppföljning, kvalitet och utveckling inom ämnet.

Fakulteten för humanvetenskap har även forskarkollegier inom varje ämne, som också leds av ämnesföreträdaren. Såvitt bedömaregruppen förstår från självvärderingen, arbetsordningen och platsbesöken består ett forskarkollegium av de disputerade lärarna inom ett ämne och har fokus på forskning och forskarutbildning. Ämnesföreträdaren är ordförande, prefekten för ämnesinstitutionen har närvarorätt och doktoranderna företräds med minst en ledamot. Enligt självvärderingen beslutar ämneskollegiet om strategi för sitt ämne med fokus på utveckling av utbildning, forskning, forskningsetik och lika villkor, medan forskarkollegiet beslutar om resursfördelning utifrån ämnets strategier och forskarutbildningsfrågor.

Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier har förutom ämneskollegier (och i stället för HUV:s forskarkollegier) planeringsområden, där syftet är strategisk utveckling, planering och resurssättning av forskningen (och normalt även forskarutbildning) genom att skapa kluster av ämnesmässigt släktskap eller samling inom ett tematiskt område. I stället för en ämnesansvarig som vid HUV leds arbetet av en planeringsansvarig i samverkan med berörda ämneskollegier och linjeorganisation. I självvärderingen förklaras inte anledningen till flera organ och olikheterna mellan de två fakulteterna, men bedömaregruppen uppfattar att de olika arbetssätten med kollegier har historiska orsaker, vilket också till viss del framgick vid platsbesöken. Inte desto mindre anser bedömaregruppen att uppdelningen av olika organ inte är helt optimal, oavsett fakultet och olika benämningar på organen. Bedömaregruppen har uppfattat att fakulteternas verksamheter fungerar tämligen var för sig i sina arbetssätt och möts först i de centrala råden, det vill säga forskningsrådet, utbildningsrådet och

ledningsrådet, via ett fåtal ledningspersoner. Bedömargruppen har svårt att förstå rådets relation till fakulteterna när det gäller ansvar, roller och beslutshierarki utifrån självvärderingen. Bedömargruppen har också svårt att se var vinsterna finns och hur det systematiska kvalitetsarbetet sker uppåt i organisationen. Bedömargruppen uppfattade vid platsbesöken att forskningsrådet främst är ett komplement till de kollegiala råden på respektive fakultet. Förutom att vara rådgivande till rektor, sägs forskningsrådet ha en samordnande funktion gentemot de båda fakulteterna i universitetsgemensamma frågor, men bedömargruppen anser att dess betydelse för lärosätets systematiska kvalitetsarbete, utveckling och förnyelse inte är tydlig. Det kan finnas anledning för lärosätet att se över sin organisation ur både ett kvalitetsperspektiv och ett organisatoriskt perspektiv.

Sammanfattningsvis finner bedömargruppen att lärosätet har ett fastställt lärosätetsgemensamt kvalitetssystem med separata styrdokument och detaljerade beskrivningar av rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling på respektive fakultet. Styrdokumentet beskriver väl kvalitetssystemets principer, ansvars- och rollfördelning samt de konkreta arbetsformerna på fakulteterna. Lärosätets webbsidor för kvalitet innehåller både styrdokument, resultat och handlingsplaner, är väl strukturerade samt öppna och allmänt tillgängliga för alla och envar. En uttalad decentralisering och ett verksamhetsnära kvalitetsarbete skapar förutsättningar för ett engagemang och en kvalitetskultur. Men samtidigt menar bedömargruppen att det innebär utmaningar för att inte hämma gränsöverskridande utveckling och förnyelse på lärosätet. Kvalitetssystemet är också nytt, och därför har systematiken och ändamålsenligheten ännu inte prövats fullt ut. Bedömargruppen vill uppmantra till att kvalitetsarbetet får större utrymme i verksamhetsdialogerna samt att resultatets väg uppåt och på bredden i organisationen tydliggörs och diskuteras på alla nivåer. Styrelsen bör ta en större roll i tillsynen av uppföljningen av kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. Bedömargruppen vill också uppmantra lärosätet till att reflektera över om det är tillräckligt ändamålsenligt att utvärdera forskarutbildningen samtidigt med forskning inom ARC. Bedömargruppen uppfattar ändå att kvalitetssystemet teoretiskt är på plats, och att det kan bli ändamålsenligt efter en inkörningsperiod.

2. Lärosätet säkerställer att de löpande följer upp och kontinuerligt samlar in, analyserar och använder ändamålsenlig information med bäring på forskningens kvalitet och relevans. Detta används som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar.

Inte uppfyllt

Lärosätet anger i självvärderingen att de kollegiala arbetsformerna och organisationen är centrala för kvalitetsarbetet för forskning. Fokus för lärosätets strategi är enligt platsbesöken att öka kvaliteten i allt som görs. Kvalitetsarbetet är enligt lärosätet proaktivt och systematiskt, för att hantera förutsättningar och ramar för forskning, samt är integrerat i verksamheten och verksamhetsstyrningen, enligt lärosätets styrmodell. I självvärderingen framgår att lärosätets process för verksamhetsplanering är central för att omsätta och koppla samman olika delar av det som benämns som verksamhetsförutsättningar, exempelvis strategi, särskilda åtaganden, resultat från kvalitetssystem, omvärlds- och riskanalys, budget och tjänsteplanering. Bedömargruppen uppfattar lärosätets verksamhetsplaneringsprocess som väsentlig för uppföljning av aktivitetsplaner inför det kommande verksamhetsåret.

Genom verksamhetsdialogerna följs forskningsverksamheten upp ekonomiskt samt utifrån lärosätets valda gemensamma indikatorer relaterade till lärosätets strategi och beslutade aktiviteter i verksamhetsplaner. I självvärderingen nämns söktryck vid anställningar (attraktivitet), andel externa forskningsmedel (relevans), bibliometri och andel disputerade lärare med externa medel (kvalitet) samt likvärdiga villkor och jämställdhet vid tillsvidareanställningar (hållbar utveckling). Aktivitetsplaner upprättas av alla institutioner och avdelningar. De bygger på föregående aktivitetsplaner enligt lärosätet, och utgår från hur institutionernas och avdelningarnas egna förutsättningar och intressen bäst kan tas tillvara för att bidra till lärosätets mål och övergripande prioriteringar.

Bedömargruppen har däremot inte fått exempel på vilka specifika aktiviteter som särskilt omfattas av lärosätets kvalitetssystem, hur den systematiska uppföljningen ser ut i praktiken samt hur det i så fall hanteras om lärosätet skulle upptäcka brister oavsett på vilken nivå som dialogerna sker.

Bedömarksgruppen konstaterar med stöd från fördjupningsunderlagen att verksamhetsdialogerna förefaller ha sitt största fokus på verksamhetsplanering i termer av ekonomi och kompetensförsörjning. I *Mittuniversitetets styrmodell* (2021-12-07) nämns utfall från kvalitetssystemet, men inte på vilket sätt det ska behandlas i dialogerna eller hur det ska ske systematiskt. Platsbesöken tillförde heller inget som visade på någon systematik i det avseendet.

Bedömarksgruppen konstaterar alltså att lärosätet inte på ett ändamålsenligt sätt säkerställer att en kontinuerlig uppföljning sker med bäring på kvalitet och relevans. Inte heller att kvalitetsuppföljning har någon större vikt för forskningens övergripande utveckling, strategiska beslut och prioriteringar annat än i ekonomi och kompetensförsörjning på decentraliserad nivå. Lärosätet beskriver i självvärderingen hur och på vilken nivå i organisationen resultaten tas tillvara, men visar inte tillräckliga belegg för hur man uppfyller bedömningsgrunden. Fakultetsnämnderna fördelar erhållna fakultetsmedel utifrån fördelningsmodeller med bland annat publikationer och externa medel som grund. Enligt självvärderingen är modellerna transparenta och tillgängliga, vilket lärosätet anser möjliggör för ämneskollegierna att arbeta strategiskt och öka sina andelar av anslaget, genom bland annat ökad publicering och mer externa forskningsmedel. Bedömarksgruppen uppfattar att det finns en grad av prestationsbaserad tilldelning, men inte om och i så fall hur den relaterar till lärosätets systematiska kvalitetssäkring utöver olika traditionella *peer review*-förfaranden. Fakultetsnämnderna kan även besluta om särskilda satsningar. Men i vilken omfattning och hur systematiken i kvalitetsarbetet används samt hur ofta satsningarna förekommer som ett resultat av säkerställande och utveckling av forskningskvalitet har inte bedömarksgruppen lyckats fastställa. Bedömarksgruppens tolkning är att det kan vara ett exempel på forskningsmiljöers utveckling och förnyelse, men lärosätet har inte närmare konkretiserat det i sin självvärdering eller vid platsbesöket.

Från självvärderingen framgår att verksamhetsdialoger på rektorsnivå kan resultera i överenskommelser om hur man på olika nivåer kan stötta utvecklingen samtidigt som fakulteter, institutioner och avdelningar bidrar till att uppfylla övergripande mål. Överenskommelserna och resultatet av arbetet utgör sedan en bas för uppföljning och förnyad diskussion om den fortsatta riktningen vid nästa verksamhetsdialog, enligt lärosätet. Men återigen kan inte bedömarksgruppen fastlägga vilken kvalitetsdiskussion som ligger bakom en överenskommelse, och lärosätet har inte visat några belegg för någon systematik.

Dialogerna på fakultetsnivå följer upp den egna forskningsverksamheten ekonomiskt och utifrån övergripande indikatorer. Andra områden som är föremål för uppföljning är kompetensförsörjning, sambandet mellan forskning och utbildning, interna strategiska utvecklingsprojekt finansierade genom allmänna lärosätesprojektmedel (ALP) samt resultat av interna och externa utvärderingar och granskningar samt det fortsatta arbetet utifrån dem.

Lärosätet beskriver i sin självvärdering ledningsinformationssystemet LISA, som innehåller rapporter och nyckeltal kopplade till bland annat publikationer. LISA beskrivs som tillgängligt för alla medarbetare, och informationen kan laddas ner för egna analyser till exempel på institutionsnivå, men bedömarksgruppen anser att det i underlagen tydligare skulle kunna framgå vad systemet har för koppling till kvalitetssäkringsarbetet. Lärosätet anger även att kvalitetssystemet omfattar stöd och granskning av ansökningar till EU:s regionala strukturfonder och av ERUF-ansökningar. Inför varje utlysningssomgång upprättar respektive fakultet en förgranskningsprocess och tidplan som kommuniceras till verksamheten. Bedömarksgruppen anser att det är mycket positivt och bör leda till högre kvalitet i forskningsansökningar.

Sammanfattningsvis anser bedömarksgruppen att flera styrdokument beskriver processer och rutiner för verksamhetsutveckling, men att det kontinuerliga kvalitetsarbetet bör få större plats i verksamhetsdialogerna. Dialogerna sker mellan olika ledningsfunktioner och är centrala för verksamhetsplaneringen, men bedömarksgruppens intryck är att de framför allt begränsas till finansiering och kompetensförsörjning. I övrigt anser bedömarksgruppen att lärosätet inte ger tillräckligt med belegg för att de i sitt löpande kvalitetsarbete använder ändamålsenlig information med bäring på forskningens kvalitet och relevans som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar. Bedömarksgruppens konstaterar att lärosätet i hög grad överläter till de externa ARC-granskningarna vart 6–7:e år att fånga upp både styrkor och eventuella brister i lärosätets forskningsmiljöer och forskarutbildning. Bedömarksgruppen anser att lärosätet i det utpräglade

decentraliserade kvalitetssystemet bättre behöver säkerställa att man kan förverkliga ändamålsenliga rutiner och processer till fullo. Bedömargruppen anser att bedömningsgrunden inte är uppfylld.

3. Lärosätet säkerställer att deras forskning/forskningsmiljöer återkommande genomgår granskningar ur nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning. Granskningarna sker på ett ändamålsenligt vis för lärosätet. Lärosätet fångar systematiskt upp och tar hand om de rekommendationer som sådana granskningar ger upphov till.

Uppfylld

Enligt självvärderingen genomgår lärosätets alla forskningscentrum och all annan ämnesforskning på fakulteterna återkommande utvärderingar av forskningskvaliteten – den fjärde komponenten i lärosätets kvalitetssystem för forskning. Från självvärderingen och platsbesöken framgår tydligt för bedömargruppen att störst betydelse för lärosätets egeninitierade kollegiala kvalitetsutvärdering är de så kallade Assessment of Research and Co-production (ARC), som lärosätet anser både driver på kvaliteten och bygger på stor delaktighet. ARC är lärosätets övergripande och ska ske vart 6–7:e år genom internationella bedömarpaneler. Enligt självvärderingen och information från platsbesöken syftar ARC till att utveckla forskningen enligt lärosätets visioner och strategiska mål, bidra till reflektion och fördjupad analys av forskningens nuläge samt beakta tidigare utvärderingar. ARC ska även vara ett stöd för att utveckla och sätta upp mål för lärosätets forskning, både på kort och lång sikt enligt lärosätet.

Utvärderingen genomfördes första gången 2013 (ARC13) när all forskning vid lärosätet utvärderades. En förnyad lärosätetsövergripande forskningsutvärdering, ARC21, genomförs i två steg under åren 2021–2023. I omgång 1, som är avslutad, utvärderades lärosätets centrumbildningar, som också inkluderade ämnesforskning och den forskarutbildning som är knuten till ett ämne. Genom att inkludera forskarutbildningen menar lärosätet i självvärderingen att synergierna mellan forskning och forskarutbildning bättre kan tas till vara. För utvärderingen är lärosätets forskningsråd styrgrupp och har ansvaret för planering och genomförande, medan fakulteterna själva gör en indelning i utvärderingsenheter, Units of Assessments (UoA) som klustras i så kallade Research Fields (RF). Enligt självvärderingen kan fakulteterna själva besluta om att undanta ämnen med ingen eller mycket begränsad forskning från utvärderingen. Bedömargruppen är betänksam över det, eftersom lärosätet trycker på att all forskning utvärderas.

Efter den första omgången i ARC21 utvärderade lärosätet modellen, vilket enligt bedömargruppen är bra och visar att lärosätet tar tillvara eventuella uppfångade brister i sin modell. För ARC-utvärderingen har lärosätet tagit fram styrdokument och instruktioner samt en handlingsplan. Enligt lärosätet genomförs i omgång 2 en utvärdering av enskilda forskningsmiljöer med tillhörande forskarutbildning och ämnesforskning. Bedömargruppen uppfattar från platsbesöken att det fanns en viss tveksamhet om och vilka ämnen som undantagits att ingå i omgång 2 av ARC21. Enligt lärosätets självvärdering baseras bedömningskriterier i ARC21 på gällande lagstiftning, UKÄ:s nationella kvalitetssystem samt SUHF:s rekommendationer (god forskningssed, jämställdhet och kopplingen mellan forskning och utbildning), vilket är en uppgradering sedan den tidigare utvärderingen 2013. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har utvecklat sin återkommande granskning på ett adekvat sätt.

Till skillnad mot ARC13 har lärosätet i ARC21 också valt att inkludera all forskarutbildning (och som inte utvärderas av UKÄ) för att, som lärosätet menar i sin självvärdering, ta tillvara synergierna mellan forskning och forskarutbildning. Utvärderingen av forskarutbildningsämnet följer UKÄ:s *Vägledning utbildningsutvärdering på forskarnivå*. Bedömargruppen finner modellen med samtidig utvärdering av forskarutbildningen intressant, men är inte övertygad om ändamålsenligheten. Forskarutbildningen riskerar att bli underordnad forskningen vid granskningen och särskilt utbildningsdelen i forskarutbildningen, exempelvis måluppfyllelse av lärandemålen. Skälet till det är att bedömarpanelerna främst är sammansatta av experter från det aktuella forskningsområdet och har ett

större fokus på forskning än utbildning samt att internationella forskare inte är tillräckligt insatta i det svenska forskarutbildningssystemet.

Vid platsbesöket fick bedömargruppen en delad bild av om det finns en synergi eller inte med att utvärdera forskning och forskningsutbildning samtidigt. Det framfördes att forskning och forskarutbildning hänger så intimt samman att det känns logiskt. Som kontrast till den positiva bilden framkom vid intervjuer att den samtidiga granskningen blev rörig och ändå fick delas upp, vilket gjorde att den förväntade synergien tappades. Det nämndes på platsbesöket att det hade varit önskvärt med bättre återkoppling på forskarutbildningen, och det gavs exempel på att lärosätet (centrat/ämnet) hade svårt att förstå om expertpanelen var nöjd eller om experterna förstod den svenska forskarutbildningsmodellen. Vid platsbesöket framkom att det funnits medarbetare som inte känt till ARC21 och att forskarutbildningen ingick i den, varför lärosätet kommit fram till att det fanns anledning att fokusera på enbart ämnen och forskarutbildning samt att inte forskningscentra i sig ingår i omgång 2.

Utifrån både självvärderingen och underlagen samt platsbesöken är det bedömargruppens uppfattning att lärosätet lägger en mycket stor vikt vid ARC i sitt kvalitetssystem för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av sin forskning, särskilt för centrumbildningarna. Från det begränsade fördjupningsunderlaget och platsbesöken är det bedömargruppens uppfattning att kvalitetssäkringen och kvalitetsutvecklingen huvudsakligen genomförs väl och ändamålsenligt av de internationella panelerna, och efter de instruktioner och underlag som de externa bedömargrupperna fått. Från självvärderingen och underlagen framgår processen för hur resultatet från ARC21, dvs. expertpanelernas rapporter och rekommendationer är tänkta att tas om hand av lärosätet. Eftersom utvärderingsomgång 2 pågår, är det inte helt tydligt för bedömargruppen hur processen ser ut efter revideringen. Men som bedömargruppen uppfattat det utifrån underlag och platsbesök, är det rimligt att respektive fakultetsnämnd är mottagare av rapporterna.

Bedömargruppen har genom exemplen i fördjupningsunderlaget tagit del av uppföljningen av ARC21 omgång 1, och dess väg inom organisationen med exempelvis upprättande av handlingsplaner och beslut. I korthet sammanställer fakultetskanslierna bedömarpanelernas rekommendationer om vad som kan, bör eller måste göras. Förslag ges på om det är ämnet/centrumbildning, fakultetsnämnd, forskarutbildningsråd eller universitetsnivån som ska ta eventuella åtgärder vidare. Därefter utarbetar ämnen/centrumbildningar handlingsplaner med reflektioner, kommentarer och åtgärder som diskuteras i fakultetsnämnden. Uppföljning av genomförda åtgärder sker i fakultetsnämnden som kallar ämnesföreträdare och centrumledare för att diskutera påbörjade och genomförda åtgärder. Efter att dialoger skett med ämnesföreträdare och centrumledare och diskuterats i forskarutbildningsråd och fakultetsnämnd samt centrala forskningsrådet, sammanfattar fakultetskansliet för beslut i fakultetsnämnden att föreslå rektor att besluta om avslut (godkännande). Det centrala forskningsrådet följer upp den externa granskningen genom att respektive dekan är föredragande och beskriver hur fakulteten arbetar med de rekommendationer som getts av expertpanelerna. Den administrativa centrala arbetsgruppen ska dessutom sammanställa en gemensam rapport för utvärderingsomgång 2. Enligt självvärderingen behandlas resultat och fakultetens analys (vilket bedömargruppen uppfattar är handlingsplanen) i lärosätets ledningsråd och styrelsen informeras.

Bedömargruppen anser att det inte är tydligt på vilket sätt och hur omfattande rapporteringen sker, exempelvis hur informationen understödjer lärosätets strategiska diskussioner och beslut. När det gäller intern spridning av erfarenheter, resultat och goda exempel så framkom vid platsbesöket att kanslierna träffas kontinuerligt och utbyter erfarenheter. Råden inom fakulteten träffas och det har tidigare funnits ett visst övergripande utbyte, men i övrigt finns inte någon systematik att träffas över gränserna och byta erfarenheter. Enligt självvärderingen informerar lärosätet om resultatet från ARC-utvärderingarna på lärosätets webbplats och enligt en särskild kommunikationsplan.

Utöver de återkommande ARC-utvärderingarna med externa bedömningspaneler, anger lärosätet i självvärderingen att fakulteterna internt och varje år följer upp och utvärderar forskningscentrum och forum. Uppföljningen ska granska verksamhetens strategiska betydelse, vision och mål samt den samverkan som sker mellan ämnesområden, med det omgivande samhället och andra aktörer. Även internationella nätverk och centrumets eller forumets organisation och finansiering följs upp. Fakulteterna beslutar själva hur uppföljningen ska genomföras enligt Mittuniversitetets regler för

centrum och forum. Lärosätet kommenterar inte i självvärderingen anledningen till att uppföljningen görs, utöver de två årliga verksamhetsdialogerna och ARC-utvärderingen vart 6–7:e år. Därför har bedömargruppen inte kunnat bedöma ändamålsenligheten i den delen i kvalitetssystemet.

Inte heller i *Mittuniversitetets kvalitetsrapport 2022* (22-05-25) kan bedömargruppen utvärdera på vilket sätt och när ovan nämnda uppföljning och utvärdering skett eller sker. Lärosätet beskriver att kvalitetsrapporten är en del i arbetet med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling med syfte att sammanfatta resultat från kvalitetssystemen, tydliggöra förbättringsåtgärder och vara ett inspel till verksamhetsplaneringen. Men enligt bedömargruppen förefaller kvalitetsrapporten ha störst fokus på utfall och resultat men också tydliggöra lärosätets åtgärder efter de externa granskningarna av UKÄ och Vetenskapsrådet samt de två internitierande granskningarna Treklövern för utbildning och ARC för forskning och forskarutbildning.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätet uppfyller bedömningsgrunden genom att deras forskning och forskningsmiljöer återkommande genomgår ARC-granskningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning. Granskningen av lärosätets forskarmiljöer förefaller ske på ett ändamålsenligt sätt, men bedömargruppen ifrågasätter samtidigt varför ämnen med liten eller ingen forskning kan undantas från extern utvärdering. Bedömargruppen konstaterar också att det genomförs flera olika slags utvärderingar och uppföljningar genom skilda rutiner och processer på två fakulteter och på två campus, vilket väcker frågor om resurseffektivitet. Bedömargruppen menar att lärosätet bör överväga om forskarutbildningen ska ingå i ARC i fortsättningen eller utvärderas separat. Slutligen anser bedömargruppen att granskningsresultatens väg uppåt i organisationen och dess ändamålsenlighet är ett utvecklingsområde, så att lärosätet bättre systematiskt kan fånga upp och ta hand om rekommendationer på alla nivåer i sina verksamhetsdialoger. Skälet är att lärosätet ska få ett lärosätetsperspektiv och uppmuntra till gränsöverskridande diskussioner, som kan ge förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse och samarbeten över gränser.

2. Förutsättningar

Sammanvägd bedömning av bedömningsområdet

Tillfredsställande

Bedömargruppens sammanvägda bedömning är att bedömningsområdet är tillfredsställande. Lärosätet har ett starkt fokus på decentraliserade och kollegiala kvalitetsprocesser, för att låta de etablerade akademiska kvalitetssystemen för forskning få fullt genomslag. Bedömargruppen ser stora fördelar med det, men ser också att den starka decentraliseringen minskar det strategiska manöverutrymmet för universitetsledningen. Sammanfattningsvis handlar de utvecklingsområden som bedömargruppen har identifierat i stort om att hitta en ändamålsenlig balans mellan en decentraliserad kollegialitet och en samordnande universitets- och fakultetsledning av forskningens förutsättningar.

Styrkor

- Lärosätet har starkt fokus på decentraliserade kollegiala processer.
- Lärosätet har bra rutiner som bevakar jämställdhet vid tillsättningsärenden.
- Lärosätet ger goda förutsättningar för forskningens frihet genom starka kollegiala strukturer.
- Lärosätet har ett etablerat system av verksamhetsdialoger.

Utvecklingsområden

- Lärosätet bör öka fokus på etikfrågor inom forskarutbildningarna genom ett tydligare fokus på systematik och rutiner för etikutbildning.
- Lärosätet bör öka fokus på jämställdhet inom forskningens genomförande genom systematisk spridning av goda exempel.
- Lärosätet bör kontinuerligt följa upp all forskningsinfrastruktur.

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

- Lärosätet bör följa upp forskningens frihet i förhållande till de risker som extern finansiering kan innebära.
- Lärosätet bör förenkla och samordna utvärderingsprocesser för att upprätthålla kvalitetssystemets legitimitet hos medarbetarna.
- Lärosätet bör öka systematiken i uppföljningen av kommunikationsinsatser.

1. Lärosätet arbetar systematiskt för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning.

Uppfylld

Bedömargruppen anser att lärosätet uppfyller kravet på en ändamålsenlig struktur för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning, men ser också att organisationen är ny och kan kräva förtydliganden av vissa roller.

I självvärderingen beskriver lärosätet hur arbetet med god forskningssed sker i de kollegiala sammanhangen och att centralt stöd finns i publikationer, lagar och förordningar samt från lärosätets jurister, den forskningsetiska kommittén och rådet för god forskningssed. Arbetet involverar även forskningsrådet, avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd, fakulteter, institutioner och ämnen. Forskningsrådet samordnar och följer upp arbetet med forskningsetik och god forskningssed. Forskningsrådet har gett avdelningen för forskning- och utbildningsstöd uppdraget att främja god forskningssed genom att bland annat arrangera seminarier.

Av självvärderingen framgår att lärosätets organisation för främjandet av god forskningssed samt förebyggande och hanterande av oredlighet i forskning är relativt nytt. I självvärderingen anges också samordningen mellan olika organ som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen ser att systematiken i organisationen ännu inte går att följa fullt ut och ser också att samordning mellan de olika instanser som hanterar de här frågorna är ett möjligt utvecklingsområde. Lärosätet anger i självvärderingen att basen för god forskningssed ska utgå från det kollegiala arbetet och därför är det av högsta vikt att de kollegiala organen på alla nivåer är införstådda med vikten av det forskningsetiska arbetet. Bedömargruppen instämmer i det.

Lärosätet anger i självvärderingen att dess forskningsetiska kommitté är ett rådgivande organ som kan ge forskare råd och synpunkter på forsknings- och forskareetikfrågor. Forskningsrådet har gett forskningsetiska kommittén i uppdrag att inleda arbetet med att ta fram en forskningsetisk policy för hela lärosätet, tillsammans med fakulteterna. Bedömargruppen konstaterar att lärosätet har inrättat en ändamålsenlig struktur för att för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning. Vid platsbesöken kunde bedömargruppen dock konstatera att det fanns en osäkerhet i hanteringen av etikfrågor på forskarutbildningen. Fakulteterna har olika rutiner för hanteringen av etikfrågor under forskarutbildningen och de kurser som erbjöds är inte obligatoriska för alla doktorander. Bedömargruppen uppmärksammandes på vid platsbesöket att de inte heller är allmänt kända för doktoranderna. Att etikfrågorna betonas tidigt i forskarkarriären är viktigt för hela vetenskapssamfundet. Bedömargruppen anser därför att en översyn av etikfrågornas uppföljning på forskarutbildningarna är ett möjligt utvecklingsområde.

Från självvärderingen framgår att fakulteterna har specificerat sitt arbete med god forskningssed och forskningsetik i sina rutiner för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling. God forskningssed följs även upp i lärosätets ARC-utvärderingar. De utvärderingarna sker dock med 6–7-årsintervall och det systematiska uppföljningsarbetet efter utvärderingarna har ännu inte etablerats fullt ut.

Lärosätet beskriver i självvärderingen att arbetet med oredlighet i forskning regleras av *Handläggningsordning för hantering av misstanke om oredlighet i forskning samt avvikelser från god forskningssed*. Handläggningsordningens syfte är att säkerställa att misstankar om avvikelser från god forskningssed hanteras enligt gällande reglering och riktlinjer. UKÄ:s lärosätetillsyn identifierade att vissa formkrav och texter inte var korrekta, vilket har lett till en översyn och justering av handläggningsordningen. En visselblåsarfunktion, öppen för medarbetare och andra, har inrättats på

lärosätet i linje med den nya visseblåsarlagen, och information om funktionen finns på lärosätets webbplats.

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet uppfyller kravet på en ändamålsenlig struktur för att främja god forskningssed samt förebygga och hantera oredlighet i forskning, men ser också att organisationen är ny och kan kräva förtydliganden av vissa roller. Bedömargruppen anser också att en översyn av etikfrågornas uppföljning på forskarutbildningarna är ett möjligt utvecklingsområde.

2. Lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse

Uppfylld

Bedömargruppen anser att lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse. Bedömargruppen anser också att lärosätets decentraliserade och kollegiala styrmodell har stora fördelar, även om det finns vissa utvecklingsområden för samordning av fakulteternas verksamheter.

Lärosätet beskriver i självvärderingen och under platsbesöken den lärosätessövergripande utvärderingen, *Assessment of Research and Co-production* (ARC) som centralt för forskningen enligt lärosätets vision och strategiska mål. Den utvärderingen har utförts i en tidigare omgång (ARC 13) och lärosätet arbetar i nuläget med att avsluta det initiala arbetet med den nuvarande omgången (ARC 21). Bedömargruppen ser fördelarna med att samordna en så pass resurskrävande process som en forskningsutvärdering innebär, men noterar också en viss kritik i självvärderingen och platsbesöken mot att processen fortfarande är mycket tids- och resurskrävande. Bedömargruppen betonar därför vikten av den översyn av ARC-systemet som är planerad efter ARC21. En ambitiös kvalitetsutvärdering kräver medarbetarnas engagemang och i vissa fall kan en synlig prioritering av resurser till det kontinuerliga, dagliga kvalitetsarbetet bidra till att behålla engagemanget och göra kvalitetssäkringsprocessen långsiktigt hållbar på alla nivåer inom organisationen.

Lärosätet har en starkt decentraliserad styrmodell för forskning och forskarutbildning, vilket framgår av självvärderingen och fakulteternas delegationsordningar. Enligt modellen beslutar fakulteterna sina egna modeller för vidare fördelning av anslaget. Fakulteten för humanvetenskap fördelar anslaget via en tredelad modell. Den första delen är en så kallad "fri resurs", beräknad efter rörliga nyckeltal och går till fakultetens ämnes- och forskarkollegier utan krav på prioriteringar. Den andra delen utgör finansieringen av professorer och doktorander samt resurser till handledning och forskarutbildningskurser och den tredje delen består av särskilda satsningar. Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier fördelar resurser, utan krav, utifrån fakultetens organisation med planeringsområden till fakultetens forskningsmiljöer. Varje planeringsområde fördelar i sin tur medel inom området i dialog med prefekter genom en resultatutvecklingsprocess.

Bedömargruppen ser fördelarna med en decentraliserad modell, där fakulteterna har utvecklat olika modeller för att fördela anslagsmedel ut i kärnverksamheten. Samtidigt finns det också risker med en sådan modell. När modeller för fördelning och benämningar för olika kollegiala organ skiljer sig åt mellan fakulteterna försvåras också det fakultetsövergripande samarbetet. Fler- och mångvetenskaplighet kommer att krävas för att möta utmaningarna i en föränderlig omvärld och alltför olikartade fakultetsstrukturer riskerar att försvåra lärosätets möjligheter att möta sådana utmaningar. Bedömargruppen anser därför att en översyn av fakultetsorganisationens likformighet av fördelningsmodeller och benämningar på kollegiala organ är ett möjligt utvecklingsområde för lärosätet.

Rektor har enligt självvärderingen avsatt medel för strategiska utvecklingsprojekt, så kallade allmänna lärosätetsprojektmedel (ALP). Medlen kan sökas av institutioner, fakulteter, centrumbildningar och administrativa stödfunktioner inom förvaltningen. Bedömargruppen anser att modellen med sökbara utvecklingsprojekt är berömvärd, men ser också behovet av en mer strategisk långsiktighet i den fakultetsövergripande systematiken för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

Lärosätet beskriver hur tillgången till externa medel är viktigt för möjligheten till förnyelse. Därför skapades ett *Grants Office* vid avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd, som stöd till externa ansökningar efter att ARC13 identifierade arbetet med externfinansiering som ett förbättringsområde. Grants Office har skapat ett system för att följa upp ansökningar och deras utfall. Ett incitament är satsningen på strategisk samfinansiering av rådsmedel, där rektor ger ytterligare 25 procent av det totala beloppet i ekonomiskt bidrag till de forskare som beviljats forskningsmedel från vissa utvalda finansiärer.

En stor del av forskningen vid lärosätet bedrivs samverkan med det omgivande samhället, exempelvis genom avtal med omgivande kommuner, vilket ger en god grogrund för forskningens förnyelse och utveckling. Bedömargruppen vill samtidigt påtala att ett för högt beroende av externa forskningsmedel från det omgivande samhället kan bidra till ryckighet och kortsiktighet i det kontinuerliga arbetet med förnyelsen av forskningen och försvåra att långsiktigt bedriva forskning på hög internationell nivå. Bedömargruppen menar att det är av största vikt att den fria diskussionen om forskning på seminarienivå fungerar, vilket lägger ett stort ansvar på seminarieledare och ämnesföreträdare.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätet, trots vissa utvecklingsområden, arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse. Bedömargruppen anser därmed att bedömningsgrunden är uppfylld.

3. Lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för forskningens frihet

Uppfylld

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätet skapar förutsättningar för forskningens frihet. Forskningens frihet är utgångspunkten för forskningen och lärosätet beskriver tydligt kraven på att motstå påtryckningar och värna om forskningens frihet samt stödja den genom olika aktiviteter.

I självvärderingen anger lärosätet att autonomi och akademisk frihet är centrala utgångspunkter för forskningen och att lärosäten måste stå fria från påtryckningar från omvärlden och värna forskningens frihet och integritet. Självvärderingen beskriver också hur verksamheten ska värna demokrati och principer om mänskliga fri- och rättigheter, där jämställdhet och mångfald är anses grundläggande. Bedömargruppen anser att lärosätet på det här sättet har en klar utgångspunkt för arbetet för forskningens frihet.

Självvärderingen beskriver resurser som en grundbult för forskningens frihet. Fakultetsnämnderna beslutar om vidare fördelning av anslaget via den modell som respektive fakultet beslutat om. Lärosätet beskriver den fria delen av anslaget som ett uttryck för forskningens frihet. Lärosätet arbetar med en hög grad av decentraliserat beslutsfattande och båda fakulteterna får fria medel som de disponerar själva. Vid fakulteten för humanvetenskap är det enda krav som ställs att användningen ska vara i linje med ämnets egna strategidokument. Vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier fördelas medel i dialog med fakultetens institutioner och enligt planeringsområdets strategi som tas fram kollegialt.

Självvärderingen beskriver kopplingen mellan tillgången till externa medel och forskningens frihet, och bedömargruppen uppfattar att lärosätet ser möjligheten att söka externa medel som ett sätt att stärka forskningens frihet. Därför beslutade rektor 2020 om en strategisk samfinansiering för att skapa ekonomiska incitament, ge bättre förutsättningar för konkurrenskraftiga forskningsansökningar och premiera forskare som beviljas forskningsmedel från Vetenskapsrådet, Formas, Forte, Riksbankens Jubileumsfond och EU:s ramprogram för forskning- och innovation (H2020/Horisont Europa). Bedömargruppen anser att Grants Office och den centrala medfinansieringen av externa forskningsmedel är bra aktiviteter för att hjälpa och motivera forskare att söka forskningsmedel.

Bedömargruppen anser att logiken om fri fördelning av medel på fakultetsnivå som grund för forskningens frihet primärt utgår från ett ovanifrånperspektiv i organisationen, och inte kan vara det

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

som primärt säkerställer den enskilda forskarens frihet. Bedömargruppen anser också att externa medel och strategisk samfinansiering vid vissa tillfällen kan bidra till att begränsa forskningens frihet.

I självvärderingen identifierar lärosätet också själva en potentiell målkonflikt mellan forskarens rätt att fritt välja sin forskningsfråga och krav från externa finansiärer. Enligt självvärderingen innebär akademisk frihet även att kunna agera fritt utan hot eller hat. Bedömargruppen är därför positiv till initiativet till att "trygga forskarens rätt till att välja forskarfrågor", även om självvärderingen inte ger många detaljer om initiativet och platsbesöken inte nämnde något om det.

Under platsbesöken fick bedömargruppen många exempel på att forskarna i stor utsträckning kan välja forskningsämne och därmed ingår i en praxis som präglas av forskningens frihet. Samma sak gäller även doktorander, även om det kan vara fråga om projekt, där ämnet ska förhålla sig till en forskargrupp eller fokusområdet för ett forskarcentrum.

Bedömargruppen anser därför sammantaget att bedömningsgrunden är uppfylld, men anser att lärosätet ger de ekonomiska resurserna som orsak till forskningens frihet en för stor roll i självvärderingen.

4. Lärosätet arbetar systematiskt för att säkerställa ett nära samband mellan forskning och utbildning i verksamheten

Uppfylld

Bedömargruppen ser en systematik i arbetet med hur sambandet mellan forskning och utbildning säkerställs i verksamheten, i synnerhet på mer operativ nivå. Systematiken går framför allt att urskilja i hur utbildningens kvalitet påverkas av forskningen. När det gäller utbildningens betydelse för forskningens kvalitet är systematiken inte lika tydlig, även om det finns en god strävan som inte minst är kopplad till ambitionen att se det som en aspekt av kompletta miljöer.

I självvärderingen beskriver lärosätet att forskning finns inom alla vetenskapsområden och att forskning bedrivs med anknytning till stora och viktiga grundutbildningsområden på lärosätet. Det framgår också att de flesta forskare undervisar, vilket ger studenterna på grundnivå och avancerad nivå en naturlig inblick i forskningen som bedrivs inom ämnet. Ett uttalat mål i lärosätets strategi 2019–2023 är att stärka och synliggöra kopplingen mellan forskning och utbildning, särskilt för professionsutbildningar. Vilket inflytande dessa mer övergripande ambitioner har på utbildningen och hur de kan följas upp i kvalitetssystemet är inte helt lätt att följa i den dokumentation bedömargruppen sett.

Vid platsbesöken framgick dock att det finns förståelse på alla nivåer för betydelsen av en nära relation mellan forskning och utbildning, där forskare involveras i undervisningen och därmed skapar förutsättningar för en utbildning baserad på forskande lärares ämneskompetens. Utbildningens betydelse för att stärka forskningsmiljöerna är däremot mindre uttalad, både i det dokumenterade kvalitetssystemet och i det konkreta kvalitetsarbetet. I självvärderingen för forskning lyfter lärosätet dock fram att verksamhetsdialogerna kan bidra till att skapa balans mellan forskning och utbildning i form av kompletta miljöer och att lärosätet ser det som ett utvecklingsområde. Bedömargruppen anser att det är positivt att lärosätet använder verksamhetsdialogerna för att stärka balansen och arbetar med det som ett utvecklingsområde, särskilt som lärosätets ambition är att se vilka behov av sådan utveckling som finns inom olika ämnesmiljöer.

Lärosätets självvärdering beskriver hur de eftersträvar att forskarna har ett vetenskapligt förhållningssätt i undervisningen, till exempel genom att professorer undervisar minst 25 procent. Vid platsbesöket framkom dock att detta, särskilt vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier, snarare är en ambition. Här vill bedömargruppen gärna rekommendera lärosätet att titta på hur principerna för prioritering av professorernas undervisning kan utvecklas, så att ambitionen om 25 procents medverkan kan uppfyllas i alla miljöer. Sådana principer för prioritering av professorernas undervisning kan inte minst knytas till värdet av att studenterna får möta professorer och att i professorsrollen synliggöra ansvaret för att lyfta fram studenternas akademiska identitet genom att de

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

får möta professorer som uppmuntrar och visar intresse. Det är inte minst en fråga om breddat deltagande utifrån symboliken i professorspositionen.

Bedömargruppens uppfattning är också att det går att stärka systematiken i hur forskningsanknytningen beaktas vid bemanningen av kurser. I delar av verksamheten finns det goda exempel att fånga upp och sprida för en starkare systematik i hur forskningskompetens beaktas vid bemanningen.

Sambandet mellan forskning och utbildning säkerställs initialt i samband med inrättande av nya ämnen och huvudområden samt nya utbildningsprogram. I underlagen inför beslut om inrättande av ny utbildning ska det enligt självvärderingen finnas en redogörelse för forskningsanknytning. Vidare beskrivs hur forskningsanknytning för utbildningarna är en central fråga för ämnesföreträdare och ämneskollegier samt att kopplingen mellan forskning och grundutbildning införs på olika sätt i fakulteternas fördelningsmodeller av forskningsanslag. Vid platsbesöket fanns också bedömargruppen goda belägg för att det också i praktiken har inflytande på utbildningens utformning.

Självvärderingen beskriver hur båda fakulteterna har magister- och mastersprogram med en tydlig forskningsanknytning och att det inom utbildningar på avancerad nivå finns master by research, en programform där studenten ingår i forskningsmiljön. Den utbildningsformen finns vid flera av lärosätets forskningscentrum. Bedömargruppen anser att det är ett intressant sätt att inte bara skapa en tydlig länk mellan forskning och utbildning, utan också är ett tydligt exempel på att utbildning kan stärka forskningen. Det är dock relativt få studenter som antas på de programmen.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur ARC-utvärderingarna inom bedömningsområdet Forskningsmiljö och infrastruktur inkluderar sambandet mellan forskning och utbildning och hur resultatet från utvärderingarna behandlas enligt respektive fakultets beslut. Även inom Treklöverutvärderingarna undersöks undervisningens närhet till forskningen. Ämnesföreträdare och ämneskollegier ska enligt självvärderingen för utbildning ansvara för att formulera strategier för att binda samman utbildning och forskning, vilket följs upp varje år av fakultetsnämnden. Bedömargruppen anser dock att det finns en utvecklingsmöjlighet i en starkare konkretisering och formalisering av begreppet forskningsanknytning baserat på den omfattande litteratur som finns inom området. På så sätt kan lärosätet bidra till att stärka lärosätets pedagogiska praktik. Det gäller även möjligheten att identifiera och sprida goda exempel. Här finns inte minst en omfattande litteratur, som också ger inspiration till att se till utbildningens betydelse för forskningen genom *the teaching-research nexus*.

Lärosätets organisering i ämnen är en styrka när det gäller möjligheten att knyta samman forskning och utbildning, och vid platsbesöken har det framkommit att det sambandet också stärks av diskussionerna i ämneskollegierna. Likaså har platsbesöket visat att i de ämneskollegier där bedömargruppen fått insyn finns en etablerad kultur av att alla både ska forska och undervisa. Å andra sidan framkom vid platsbesöket enskilda exempel på att studenterna inte har fått ämnesmässigt relevant handledning vid sina examensarbeten, vilket enligt bedömargruppen kan vara ett tecken på att det finns utvecklingsbehov i systematiken.

Sammantaget anser bedömargruppen att lärosätet arbetar systematiskt för att säkerställa att det i verksamheten finns ett nära samband mellan forskning och utbildning. Lärosätets organisering i ämnen ökar möjligheten att knyta samman forskning och utbildning. Sambandet stärks av en etablerad kultur i ämneskollegier, med ambitionen att lärare både forskar och undervisar. Vid inrättande av nya ämnen, huvudområden och nya utbildningsprogram ska lärosätet säkerställa forskningsanknytningen. En styrka är också att de återkommande granskningarna inkluderar en egenreflektion och åtföljande utvärdering av sambandet mellan forskning och utbildning.

5. Lärosätet arbetar systematiskt för att följa upp sina insatser för att stärka forskningens kvalitet och relevans genom samverkan och ömsesidigt lärande; lärosätet arbetar systematiskt för att forskningsresultat tillkomna vid lärosätet sprids och kommer till nytta

Uppfylld

Överlag konstaterar bedömargruppen att underlagen beskriver ett systematiskt arbete med samverkansaktiviteter och kommunikationsinsatser. Underlagen ger också goda exempel på en systematik i uppföljningen av forskning i samverkan med omgivande samhälle men bedömargruppen ser viss utvecklingspotential för den systematiska uppföljningen av kommunikationsinsatserna.

Lärosätet beskriver i självvärderingen hur dess forskningskommunikation ska följa de vägledande principer som framgår i kommunikationspolicyn och planen för kommunikation. Policyn gäller både intern och extern kommunikation samt kommunikationsansvaret för medarbetare. En central kommunikationskanal anges vara webbplatsen.

Självvärderingen beskriver att dialog och samverkan med det omgivande samhället är viktigt för lärosätet, särskilt för dess forskningscentrum. All forskningskommunikation ska enligt självvärderingen visa hur forskningen kan komma samhället till nytta. En kommunikatör finns knuten till varje fakultet, institution, forskningscentrum eller ämne.

Självvärderingen listar vidare flera återkommande aktiviteter, bland annat filmning av disputationer och licentiatseminarier samt populärvetenskapliga presentationer, för att kommunicera universitetets forskning internt och externt (lokalt), nationellt och internationellt. Aktiviteterna skapar möjligheter till ömsesidigt lärande mellan forskare och samhälle, enligt självvärderingen. En särskild forskningskommunikativ satsning under 2022 beskrivs: 4–6 forskare får tid i sin tjänst för att satsa på forskningskommunikation.

Bedömargruppen instämmer med lärosätet i att kommunikation och spridning av forskningsrön är en förutsättning för nyttiggörande, samt att lärosätet bedriver en bred verksamhet på området. Underlaget visar dock inte helt på hur den ambitiösa satsningen på kommunikation och spridning följs upp och hur man säkerställer att spridningen verkligen leder till samhällsnytta, i synnerhet mellan ARC-utvärderingarna som bara genomförs vart 6–7:e år. Det anser bedömargruppen är ett möjligt framtida utvecklingsområde.

Självvärderingen beskriver en systematiserad samverkan i form av samverkansavtal som tecknats med omkringliggande kommuner och regioner. Avtalen innebär att respektive kommun och lärosätet bidrar med lika mycket medel att fördela till olika förstudier och projekt. Projekten, som enligt underlagen från platsbesöken formuleras i dialog med kommunerna utifrån behov, ska leda till både samhällsnytta och akademisk nytta samt öka attraktiviteten och tillväxten i regionen, enligt självvärderingen. Enskilda samverkansavtal finns även med näringslivet och andra organisationer. Bedömargruppen konstaterar att samverkansavtalen förefaller vara en bra modell för att dels säkerställa att forskningen som bedrivs inom avtalen är relevant för det omgivande samhället, dels sprida resultaten i form av kunskap och implementeras i dialog med organisationer inom privat och offentlig sektor. Avtalen förefaller ge goda förutsättningar för samhällsnytta.

Lärosätet är med i North Sweden European Office, ett samlat kontor i Bryssel för de regionala politiska myndigheterna, universiteten och näringslivets organisationer i de fyra nordligaste regionerna. Inom ramen för ULF (Utveckling, lärande, forskning – en nationell försöksverksamhet för praktisknära skolforskning) samverkar lärosätet med Umeå, Luleå, Örebro, Mälardalens universitet och Högskolan Dalarna. Samverkan syftar bland annat till att stärka den vetenskapliga grunden och det vetenskapliga förhållningssättet i olika skolverksamheter och lärarutbildningarna. Bedömargruppen bedömer att ULF är ett gott exempel på forskning som bedrivs nära fältet i lokalsamhället och därmed säkerställer relevans och leder till kunskapsutbyte och lärande både mellan forskare och olika lärosäten. Systematiserad samverkan med regionala myndigheter och näringsliv, som North Sweden European Office (och även exempelvis lärosätets VFU-utbildningar), ger goda förutsättningar för att löpande implementering av forskningsrön och i förlängningen samhällsnytta.

Lärosätet beskriver hur samverkan följs upp återkommande, exempelvis som krav eller indikator vid forskningsansökningar eller rapporteringar till olika forskningsfinansiärer. Till exempel anges att en av de fastställda kvalitetsindikatorerna som styrelsen fastställt för forskning är samförfattade publikationer med icke-akademiska parter. Bedömaregruppen anser att indikatorerna är rimliga för att följa upp samverkan och att de förefaller användas på ett systematiskt sätt. Ett annat exempel på hur perspektivet säkerställs är referensgrupper med externa intressenter för särskilda projekt och centrum.

Vidare beskriver självvärderingen hur lärosätet driver ett av landets innovationskontor, Fyrklövern, tillsammans med Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, och Örebro universitet. Innovationskontoret ska ge ett kvalificerat stöd samt initiera och stimulera nyttiggörande av forskningsbaserad kunskap vid de fyra lärosätena. Lokalt ligger ansvaret för dessa frågor på *Miun Innovation*, som har tydliga indikatorer för uppföljning, bl.a. antal inkomna idéer från studenter och forskare, beviljade VFT-medel (Vinnovas program Verifiering för tillväxt) samt antal överlämnade case till inkubatorn (*Miuns årsredovisning*).

I lärosätets återkommande utvärdering av forskning ARC följs forskningsmiljöer och effekterna av engagemang och samverkan upp baserat på tre bedömningsgrunder:

1. Samarbete med det omgivande samhället
2. Externa samarbeten och bidrag som stöder forskningen samt anläggningar och avancerad utrustning hos partnerorganisationer
3. Aktiviteter som har genomslag.

Bedömaregruppen anser att bedömningsgrunderna i ARC är ändamålsenliga ur kvalitetssäkringssynpunkt, eftersom de synliggör ömsesidigheten i samverkan genom konkreta exempel på forskningens genomslag i samhället, liksom hur samverkan har bidragit till stärkt kvalitet i forskning, inklusive samverkan om forskningsinfrastruktur. Sammantaget förefaller lärosätet bedriva god uppföljning av forskning i samverkan med det omgivande samhället.

Självvärderingen tar upp vikten av två delar i forskningskommunikationen: att sprida resultat och visa på hur forskning kommer samhället till nytta. I den första delen anser bedömaregruppen att underlagen tydligt visar hur lärosätet arbetar med bl.a. satsningen på kommunikatörer vid fakulteter och en rad kommunikationsaktiviteter. I den andra delen är underlagen otydligare. Bedömaregruppen påpekar att tillhandahållande av information om forskningsrön inte är detsamma som nyttiggörande. Övriga underlag visar tydligare hur forskningens samhällsnytta i sig följs upp. Däremot visar underlagen inte hur lärosätet följer upp den stora satsningen på forskningskommunikation i allmänhet och dess bidrag till samhällsnytta.

Genomgående i självvärderingen noterar bedömaregruppen en tendens att blanda ihop kommunikation av forskningsrön (t.ex. genom pressmeddelanden eller populärvetenskap) och ren vetenskaplig publicering. På samma sätt blandas redogörelser för samverkan med icke-akademiska parter ihop med inomakademiska samarbeten och nätverk av forskare vid andra lärosäten. Bedömaregruppen rekommenderar att lärosätet internt förtydligar olika typer av forskningskommunikation respektive samarbeten, eftersom sammanblandningen riskerar att påverka analysen av uppföljning och utvärdering.

Sammantaget anser bedömaregruppen att underlagen beskriver ett systematiskt arbete med samverkan och kommunikation. Men underlaget visar inte tillräckligt tydligt hur uppföljning av arbetet sker och på vilket sätt lärosätet säkerställer att spridningen leder till samhällsnytta. Bedömaregruppen menar att det finns en utvecklingspotential i lärosätets faktiska uppföljning och systematik av insatser för kommunikation inom samverkan. Det är en styrka att lärosätet använder samverkansavtal för att säkerställa att den forskning som bedrivs inom avtalen är relevant för det omgivande samhället samt att resultat och ny kunskap sprids och förverkligas i dialog med både offentliga och privata samarbetsparter.

6. Lärosätet arbetar systematiskt för att långsiktigt säkra kompetensförsörjning för forskningens utveckling och förnyelse; lärosätet arbetar systematiskt för att skapa goda förutsättningar för kompetensutveckling samt erbjuder välfungerande karriärstöd för forskare i alla skeden i karriären oberoende av anställningsform

Uppfylld

Lärosätet arbetar systematiskt för att långsiktigt säkerställa kompetensförsörjning genom bland annat återkommande satsningar på forskningsmeritering, upparbetade rutiner för medarbetarsamtal samt upparbetade rutiner vid rekrytering och anställning. Dessutom arbetar lärosätet aktivt med karriärstöd och kompetensutveckling, vilket senare följs upp och utvärderas på årsbasis samt vid återkommande utvärderingar. Som utvecklingsområden ser bedömargruppen en möjlighet till ytterligare breddning av satsningar på karriärstöd och kompetensutveckling. I lärosätets självvärdering beskrivs lärosätets systematiska arbete med kompetensförsörjning som sker genom etablering, tillämpning och uppföljning av processer som syftar till att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla personal. Vid institutionerna är prefekterna personalansvariga, vilket inbegriper ett övergripande ansvar för kompetensförsörjning, kompetensutveckling och karriärstöd. Lärosätet menar att medarbetarsamtalen som sker inom institutionerna är en central del av arbetet med kompetensförsörjning. Lärosätet beskriver i självvärderingen olika karriärvägar som finns vid lärosätet på ett övergripande plan samt att *Mittuniversitetets anställningsordning* och fakulteternas respektive handläggningsordningar anger till exempel bedömningsgrunder, kallelseförfarande och befordran samt målen för rekrytering av lärare och forskare. Anställningar och befordringar sker på fakultetsnivå och hanteras av fakulteternas respektive anställningsråd. Bedömargruppen anser att dessa rutiner och processer fungerar väl som återkommande systematiska aktiviteter för att säkerställa kompetensförsörjningen.

Enligt självvärderingen och platsbesöken avsätter och utlyser fakulteterna regelbundet medel för kompetensutveckling och karriärstöd i form av forskningsmeritering. Medlen riktas till olika karriärnivåer och till exempelvis anställningar av gästprofessorer. Satsningarna lyftes fram som centrala under platsbesöken. Bedömargruppen anser att aktuella satsningar på yngre forskare kombinerat med gästprofessorer uppfyller kraven på ett systematiskt arbete med långsiktig kompetensförsörjning med syfte att förnya och utveckla forskningen. Satsningarna ger också goda förutsättningar för kompetensutveckling och välfungerade karriärstöd för forskare vid lärosätet. Bedömargruppen vill dock lyfta fram aspekten av att dessa satsningar riskerar att bli för smala om medel inte fördelas jämnt över olika personalkategorier under en längre tid. Bedömargruppen kan exempelvis konstatera att det för tillfället saknas systematiska satsningar på karriärstöd för adjunkter och doktorander. Från platsbesöken framkom det att doktorander får ett visst karriärstöd från handledare, men att det inte är del av rutiner och processer för handledning. Från platsbesöken framkom också att karriärstödet för doktorander bara i undantagsfall inbegriper stöd med inriktning mot karriärvägar utanför akademien. Det finns i nuläget få biträdande lektorat vid lärosätet, även om det vid platsbesöken uttalades ambitioner om att initiera fler satsningar av den typen i framtiden. Bedömargruppens rekommendation är därför att lärosätet säkerställer att framtida satsningar på karriärstöd på fakultetsnivå sprids över olika personalkategorier.

Lärosätets arbete med kompetensförsörjning, kompetensutveckling och karriärstöd följs upp både i samband med verksamhetsdialogerna som genomförs två gånger per år och i återkommande utvärderingar. I självvärderingen anger lärosätet att kompetensförsörjning är en stående punkt vid fakulteternas verksamhetsdialoger med institutionerna. Bedömargruppen kan genom fördjupningsspårmaterialet konstatera att verksamhetsdialogerna mellan olika nivåer vid lärosätet tar upp frågor om kompetensförsörjning, kompetensutveckling och karriärstöd. Frågorna omnämns exempelvis som ett fokusområde för 2021. Bedömargruppen finner dock, utifrån utsagor från lärosätets företrädare vid platsbesöken, att verksamhetsdialogerna i vissa fall innebär begränsade möjligheter att rekrytera efterfrågad kompetens på kort sikt. De sätt som verksamhetsdialogerna är utformade på i dag möjliggör inte att lösa kortsiktiga rekryteringsbehov, utan är snarare lämpade för långsiktiga strategier för kompetensförsörjning. Mot bakgrund av den svårigheten att rekrytera efterfrågad kompetens i form av redan etablerade seniora forskare uttryckte företrädare för lärosätet vid platsbesöken en ambition om att successivt övergå till ett *tenure-track system*. Bedömargruppen ser positivt på en sådan långsiktig och framåtblickande strategi samt anser att det är en möjlig

vidareutveckling av verksamhetsdialogerna och andra former av kartläggningar av kompetensförsörjning som sker vid lärosätet.

Vid sidan av verksamhetsdialoger sker uppföljning av kompetensförsörjning i utvärderingen *Assessment of Research and Co-production* (ARC). I bedömningsområdet *Forskningsmiljö och infrastruktur* i ARC följer lärosätet upp insatser för kompetensförsörjning samt kompetensutveckling och karriärstöd. Bedömggruppen kan genom självvärderingen och fördjupningsunderlaget konstatera att frågor om kompetensförsörjning, kompetensutveckling och karriärstöd är centrala i ARC-utvärderingarna. I ARC13 identifierades en "smal midja" det vill säga att det fanns ett ändamålsenligt antal professorer och doktorander, men färre nyligen disputerade forskare på väg mot en tillsvidare tjänst och meritering till docent och professor. Lärosätet beskriver hur det ledde till ett forskningsledarprogram med syfte att skapa möjligheter för yngre forskare att meritera sig. Ett annat initiativ skedde vid fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier som under 2021 genomförde en pilot med gott resultat, där rekrytering har skett utifrån nätverksanalyser med hjälp av bibliometri. Bedömggruppen anser att de här återkommande utvärderingarna genom ARC uppfyller kraven på systematik samt att de genomförs på ett gediget sätt, eftersom de involverar medarbetare internt tillsammans med externa och utländska paneldeltagare.

Sammantaget anser bedömggruppen att lärosätet har väl utarbetade systematiskt återkommande rutiner och processer för kompetensförsörjning och kompetensutveckling samt erbjuder ett karriärstöd, som möjliggör för forskare att utvecklas under olika skeenden i forskarkarriären. Det här systematiska arbetet utvärderas på ett ändamålsenligt sätt. Mot bakgrund av detta anser bedömggruppen att bedömningsgrunden är uppfylld.

7. Lärosätet arbetar systematiskt för att ge forskningen ett ändamålsenligt stöd; lärosätet har ändamålsenliga processer för prioritering och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer

Uppfylld

Lärosätet har ett omfattande och väl utvecklat stöd till forskarna och forskningen. Dialogmodellen med verksamhetsdialoger skapar goda förutsättningar för prioritering och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastruktur på en lärosätesövergripande nivå, men dialog förs i huvudsak i de verksamhetsnära dialogerna. Bedömggruppen anser att informationsöverföringen kan utvecklas ytterligare i dialogerna.

I självvärderingen skriver lärosätet om den gemensamma förvaltningens åtta avdelningar som alla kan ses som stödfunktioner för forskning: avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd, avdelningen för infrastruktur, ekonomiavdelningen, HR- avdelningen, kommunikationsavdelningen, universitetsbiblioteket och studentstöd samt universitetsledningens stab. Avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd (FUS) är lednings- och verksamhetsstöd inom internationalisering, arbetslivsanknytning, pedagogisk utveckling, innovation, skolsamverkan och extern forskningsfinansiering.

Enligt självvärderingen omfattar stödet bland annat, men inte enbart, forsknings- och innovationsrådgivning, rådgivning om forsknings- och forskareetik samt stöd i samband med publicering, datalagring och forskningsansökningar. Ekonomiavdelningen och kommunikationsavdelningen har särskilt utsedda personer som fungerar som stöd till varje institution, ämne och centrum/forum. Forskningsrådgivare vid Grants Office ger stöd till forskare och handläggare om forskningsfinansiering och ansökningar samt uppmuntrar till kompetensutveckling genom att anordna seminarier och workshoppar. Inom ramen för universitetsbiblioteket och studentstöd (UB) erbjuds bibliotekstjänster, publiceringsstöd och bibliometriska analyser till forskare och doktorander. Avdelningen för infrastruktur (INFRA) ansvarar för lärosätets it, servicecenter, fastigheter och campusservice samt har både ett operativt och ett strategiskt ansvar till exempel lokalplaneringsdialoger för att följa upp lokalbehov och övrig infrastruktur.

På fakultetsnivå finns fakultetskanslierna som har forskningshandläggare nära verksamheten och forskarna, enligt självvärderingen. Handläggarna stöttar verksamheten i samband med exempelvis

forskningsuppföljningar, rekvisitioner och projektadministration. Lärosätet beskriver i självvärderingen hur medel för särskilda lokaler och dyr infrastruktur finns vid båda fakulteterna. År 2020 tillsatte humanistiska fakultetsnämnden en arbetsgrupp med uppdrag att arbeta med behovsanalys, kriterier för fördelning och förslag på en ny modell för fördelning av medel. Bedömaregruppen anser att det här systematiska arbetssättet är positivt.

Verksamhetsdialogerna på olika nivåer är nyckeln till uppföljning och utveckling, vilket framkom vid platsbesöken. I fördjupningsmaterialet bekräftas att dialogerna är systematiska och strukturerade med tydliga agendor och dokumentation av dialogerna och förslag till utvecklingsaktiviteter. Dialogmodellen har därmed förutsättningar för systematisk uppföljning av forskningsstöd, menar bedömaregruppen, men i fördjupningsmaterialet framgår att dialog om stöd till forskningen och dess infrastruktur främst är uppe till diskussion i de verksamhetsnära dialogerna och inte på övergripande nivå. Som exempel kan nämnas att det vid platsbesöken framgick att utveckling och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer främst sker i centrumbildningarna och med hjälp av samverkan och externa medel. Det bekräftades också att det inte förekommer någon prioritering på lärosätetsövergripande nivå, trots att medfinansiering ofta är nödvändig. Bedömaregruppen anser därför att dialogmodellen skulle kunna användas bättre för att bidra till prioriteringar, utveckling och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer även på lärosätetsövergripande nivå.

På övergripande lärosätetsnivå följs dock ett antal viktiga stödområden för forskningen upp systematiskt inom ramen för riskanalyser och internrevision, till exempel informationshantering (forskningsdata), externfinansiering, kontraktsuppföljning och it-stöd, vilket framgår av fördjupningsmaterialet. Vid platsbesöken framkom att universitetsgemensamt stöd följs upp regelbundet i forskningsrådet, men det är inte tydligt för bedömaregruppen hur och i vilken utsträckning forskningsrådet arbetar systematiskt med frågorna.

Lokalbehoven vid lärosätet planeras och följs upp genom årliga lokalplaneringsdialoger med institutioner och förvaltningens avdelningar. I lärosätets lokalförsörjningsplan 2021–2024 (MIUN 2021/145) framgår nuläge, mål, lokalbehov och förändringsbehov. Bedömaregruppen menar att det är ett systematiskt och strukturerat arbetssätt för att utveckla lokalerna och övrig infrastruktur.

Förvaltningens avdelningar genomför, enligt självvärderingen, interna kvalitetsaudits där utvecklingsaktiviteter identifieras och därefter diskuteras vid dialoger. Vid platsbesöken gavs exempel på utvecklingsaktiviteter, som utveckling av stödet vid forskningsansökningar och till forskningsledare samt stärkt kanslistöd inom forskning.

Självvärderingen beskriver att ARC följer upp forskningsinfrastruktur i bedömningsområdet Forskningsmiljö och infrastruktur. I den ingår infrastruktur, anläggningar och finansiering samt uppföljning av stödet för att bedriva forskning vid lärosätet. Bedömaregruppen anser att utvärdering av forskningsinfrastruktur i ARC (område A3.3 Infrastructure, facilities, and funding) är alltför tunt och övergripande, för att räcka som underlag för att utveckla ett ändamålsenligt stöd till forskningen. Bedömaregruppen rekommenderar därför att lärosätet utvecklar utvärderingen av forskningsstödet.

Bedömaregruppen konstaterar att det i fördjupningsmaterialet framgår att även en expertgrupp för ARC rekommenderar lärosätet att utveckla det administrativa stödet för uppföljning och utvärdering av forskningsprojekt samt översättning av dokument, mallar, instruktioner och webbplatser. Det efterfrågas också en utvärdering av det administrativa stödet (handlingsplan efter ARC omgång 1). Vid platsbesöken framkom att verksamhetsstödet utveckling sker mot ett ökat fokus av starka miljöer och att verksamhetsstödet ska uppfattas som en partner snarare än enbart stödverksamhet, vilket verkar lovligt enligt bedömaregruppen.

Sammanfattningsvis anser bedömaregruppen att lärosätets stöd till forskningen är både systematiskt och ändamålsenligt genom de etablerade verksamhetsdialogerna. Avdelningen för infrastruktur har påbörjat en vidareutveckling av kontinuerliga dialoger med kärnverksamheten för att hämta information om behov av stöd från avdelningen, vilket skapar goda förutsättningar för framtida prioriteringar och långsiktig förnyelse av forskningsinfrastrukturer, enligt bedömaregruppen. Bedömaregruppen föreslår att lärosätet utvecklar kvalitetssystemet så att det omfattar systematisk uppföljning och utvärdering av det administrativa stödet, för att möjliggöra prioriteringar och förnyelse

som baseras på ändamålsenligt och systematiskt framtaget underlag. Bedömargruppen noterar att lokalförordningsdialogerna även omfattar annan infrastruktur, men lärosätet bör säkerställa att prioritering, utveckling och förnyelse av infrastruktur tydligt diskuteras på alla nivåer av verksamhetsdialogerna.

8. Lärosätet arbetar systematiskt för att främja jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande.

Uppfylld

Bedömargruppen anser att lärosätet arbetar systematiskt för att främja jämställdhet i forskningens förutsättningar och genomförande. Det är positivt att det finns ett aktivt jämställdhetsarbete på universitets- och fakultetsnivå, men det finns också behov av en mer aktiv uppföljning i de olika forskningsmiljöerna. Styrdokument, policyer och utvärderingar ger goda förutsättningar för jämställdhetsarbete, men kräver uppföljning av forskningens genomförande, till exempel genom spridande av goda exempel.

Självvärderingen anger att lärosätets strategi framhåller vikten av jämställdhet och mångfald som grundläggande principer för hela verksamheten samt att forskningen vid lärosätet ska orienteras mot att bygga ett jämlikt och jämställt samhälle. I självvärderingen beskriver lärosätet att jämställdhet och lika villkor är viktiga förutsättningar för forskningen. Alla ämnen beskriver i sina strategier hur de arbetar för att främja lika villkor samt vilka möjligheter och utmaningar lika villkor har för utbildning och forskning. De beskriver hur de arbetar med och följer upp jämställdhet i ämnenas strategier. Jämställdhetsbegreppet är alltså väl förankrat i lärosätets styrdokument. Bedömargruppens uppfattning är att det skapas goda förutsättningar för jämställdhet på universitets- och fakultetsnivå. Däremot är det svårare att se hur det lovvärda arbetet följs upp i den dagliga verksamheten på ämnesnivå. Stor vikt läggs vid uppföljning via verksamhetsdialoger, men det är svårt att se hur dialogerna leder till konkreta förändringar.

Lärosätets beskriver hur det övergripande arbetet med lika villkor och jämställdhet organiseras genom en strategigrupp med prorektorn för utbildning som ordförande. Andra medlemmar är förvaltningens och fakulteternas lika villkorsombud, föreståndaren för forum för genusvetenskap och dekanerna och en särskilt utsedd samordnare. Lika villkorsombudet utses av dekan eller förvaltningschef och ger stöd till chefer i det dagliga arbetet. Strategigruppen tar fram rapporter och analyser samt förslag på övergripande aktiviteter kopplade till lika villkor och jämställdhetsintegrering. Strategigruppen genomför även övergripande informations- och utbildningsinsatser.

Självvärderingen anger att en utgångspunkt av flera i dokumentet *Mittuniversitetets anställningsordning* är att lika villkorsarbete och ett aktivt mångfaldsarbete alltid ska eftersträvas i universitetets rekryteringsarbete. Fakulteternas regler för betygsnämndernas sammansättning anger att båda könen bör vara representerade i betygsnämnden, vilket följs upp löpande.

Lärosätet lägger alltså stor vikt vid en jämn könsfördelning vid anställningar och tillsättningar till olika kollegiala organ. Däremot läggs det mindre vikt på att främja jämställdhet i forskningens genomförande. Jämn könsfördelning är en viktig komponent i främjandet av jämställdhet, men det riskerar att bli den enda komponenten. Platsbesöken visade dock att det finns goda exempel på främjande av jämställdhet hos vissa forskargrupper, och bedömargruppen ser en aktiv spridning av de exemplen som ett utvecklingsområde.

Sammanfattningsvis anser bedömargruppen att lärosätet skapar goda förutsättningar för jämställdhet genom styrdokument, policyer och utvärderingar för jämställdhetsarbetet. Bedömargruppen anser vidare att det är bra att det finns ett aktivt jämställdhetsarbete på universitets- och fakultetsnivå, men menar också att det finns behov av en mer aktiv uppföljning i de olika forskningsmiljöerna. Genom ARC granskas jämställdhet när det gäller forskningsvillkor och genomförande, men tämligen generellt genom könsfördelning inom befattningar och förändring över tid. Jämställdhetsarbetet fokuserar på jämn könsfördelning vid anställningar och tillsättningar till kollegiala organ. Det läggs inte lika stor vikt

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

på att främja jämställdhet vid forskningens genomförande. Bedömargruppen ser spridning av goda exempel som ett utvecklingsområde för att främja även denna aspekt av jämställdhet.

Samlat omdöme:**Samlat omdöme: Godkänt kvalitetsarbete med förbehåll****Motivering:**

Sammantaget visar underlagen på att kvalitetssäkringsarbetet kan godkännas med förbehåll. Bedömningsområdet organisation, styrning och genomförande bedöms som inte tillfredsställande, medan bedömningsområdet förutsättningar bedöms som tillfredsställande. Underlagen visar att lärosätets kvalitetssystem är genomtänkt och ambitiöst dokumenterat i flera styrdokument, men omsätts i praktiken inte tillräckligt systematiskt för att säkerställa en ändamålsenlig användning av information för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda bristerna inom två år.

Lärosätets kvalitetssystem för forskning fastställdes i december 2021 och är nytt. Därmed har systematik och ändamålsenlighet ännu inte prövats fullt ut, enligt bedömargruppen. Underlagen bedöms emellertid karakterisera ett kvalitetssystem där principer, ansvars- och rollfördelning samt konkreta arbetsformer beskrivs detaljerat och tillfredsställande. Enligt bedömargruppen är det berömvärdt att lärosätets webbsidor för kvalitet är väl strukturerade och innehåller så gott som alla styrdokument, resultat och handlingsplaner samt är allmänt tillgängliga. En uttalad decentralisering och ett verksamhetsnära kvalitetsarbete skapar förutsättningar för ett engagemang och kvalitetskultur. Samtidigt menar bedömargruppen att dess karaktär riskerar att hämma utveckling och förnyelse av forskning som gränsöverskridande samarbeten inom lärosätet, och därmed kan vara en utmaning och utvecklingsområde för lärosätet.

Underlag och platsbesök ger enligt bedömargruppen inte tillräckliga belägg för att lärosätet i sitt kontinuerliga kvalitetsarbete säkerställer en ändamålsenlig användning av information med bäring på forskningens kvalitet och relevans som underlag för kvalitetsutveckling, strategiska beslut och prioriteringar. Bedömargruppens uppfattning är att detta är kvalitetssystemets huvudsakliga svaghet. Det kontinuerliga kvalitetsarbetet utgör ett utvecklingsområde, och måste ges större plats i verksamhetsdialoger och verksamhetsutveckling samt resultatets väg uppåt och sidled i organisation behöver kommuniceras bredare. Universitetsstyrelsen kan också behöva utveckla sin roll i tillsynen av uppföljningen och vidareutveckling av kvalitetsarbetet.

En styrka enligt bedömargruppen är att lärosätets forskning och forskningsmiljöer genomgår återkommande granskningar ur ett nationellt och internationellt perspektiv med stöd av kollegial granskning, genom den så kallade Assessment of Research and Co-production, ARC. Men enligt bedömargruppen förlitar sig lärosätet i alltför stor omfattning på att dessa externa granskningar vart 6-7:e år fångar upp potentiella brister i forskningsmiljöer och dess forskarutbildning. Därmed framstår för bedömargruppen den kontinuerliga kvalitetsuppföljningen ha en underordnad roll mellan de externa granskningarna. Bedömargruppen anser att även formerna för uppföljning och systematik utifrån resultaten från de återkommande granskningarna av forskning bör utvecklas så att dessa delas av alla för bättre spridning men också för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse samt initiering av samarbeten över gränser. Bedömargruppen är därtill kritisk till att det finns forskning eller forskningsmiljöer som kan undantas från den externa granskningen.

Lärosätet har utformat en ändamålsenlig struktur för att för att främja god forskningssed och förebygga samt hantera misstänkt oredlighet i forskning. Organisationen är dock ny varför roller och ansvar kan behöva förtydligas. Ett utvecklingsområde är också enligt bedömargruppen, ett ökat fokus på etikfrågor på forskarutbildningsnivån genom tydligare systematik och rutiner för utbildning i forskningsetik.

Förutsättningar för forskningens och forskningsmiljöernas utveckling och förnyelse hanteras genom en starkt decentraliserad styrmodell som skiljer sig mellan de båda fakulteterna. Till stor del begränsas styrning till finansiella frågor utifrån kriterier inom egna kollegiala miljöer. Enligt bedömargruppen har det systematiska kvalitetsarbetet idag en begränsad roll för utveckling och förnyelse, vilket kan försvåra flervetenskapliga satsningar över fakultets- och ämnesgränser. En

Datum
2023-04-04Reg.nr
411-00345-21

översyn av fakultetsorganisationen gällande likformighet av fördelningsmodeller och benämningar på kollegiala organ kan vara ett möjligt utvecklingsområde för lärosätet, för att möta samhällsutmaningar som ofta kräver flervetenskapliga satsningar.

Enligt bedömargruppen skapar lärosätet goda förutsättningar för forskningens frihet och verkar för att trygga forskares rätt att välja forskningsämne. Det gäller också forskningscentra med en snävare inriktning på forskning och samarbete med aktörer utanför lärosätet. Det starka decentraliserade beslutsfattandet av fakultetsmedel och stöd från Grants office vid ansökningar av externa medel, ger förutsättningar för forskningens frihet. Icke desto mindre upplever bedömargruppen att lärosätet har ett stort fokus på finansiella fördelningsmekanismer som en väsentlig komponent för forskningens frihet. I den mån lärosätet knyter externa medel och medfinansiering till forskningens frihet, rekommenderar bedömargruppen lärosätet att följa upp forskningens frihet i förhållande till de risker som extern finansiering kan innebära.

Lärosätet arbetar systematiskt för att säkerställa att det i sin verksamhet finns ett nära samband mellan forskning och utbildning, enligt bedömargruppen. Lärosätets organisering i ämnen ökar möjligheten att knyta samman forskning och utbildning. Sambandet stärks av en etablerad kultur i ämneskollegier, med ambitionen att lärare både forskar och undervisar. En styrka är också att de återkommande granskningarna inkluderar en egenreflektion och åtföljande utvärdering av sambandet mellan forskning och utbildning.

Underlagen beskriver flera i sig goda insatser för samverkan och kommunikation samt goda exempel på hur dessa följs upp, men visar inte tillräckligt tydligt hur uppföljning av arbetet sker och på vilket sätt lärosätet säkerställer att spridningen leder till samhällsnytta. Bedömargruppen menar att det finns en utvecklingspotential vad gäller lärosätets faktiska uppföljning och systematik av insatser för kommunikation inom samverkan. Det är en styrka att samverkansavtal används för att säkerställa att den forskning som bedrivs inom avtalen är relevant för omgivande samhälle samt att erhållna resultat och ny kunskap sprids och realiserar i dialog med både offentliga som privata samarbetsparter.

Lärosätet arbetar systematiskt med långsiktig kompetensförsörjning genom satsningar på forskningsmeritering, rutiner för medarbetarsamtal och vid rekrytering och anställning. Därtill arbetar lärosätet aktivt med karriärstöd och kompetensutveckling, vilket följs upp med systematiska utvärderingar. Som utvecklingsområden ser bedömargruppen en potential för ytterligare breddning av satsningar på karriärstöd och kompetensutveckling samt ett behov av att samordna kartläggningar av framtida kompetensförsörjning. Enligt bedömargruppen riskerar satsningar att bli för smala såvida medel inte fördelas jämnt över olika personalkategorier över tid. Exempelvis konstaterar bedömargruppen att det för tillfället saknas systematiska satsningar rörande karriärstöd för adjunkter och doktorander.

Lärosätets åtta avdelningar inom förvaltningen stöder lärosätets forskning. Enligt underlag sker genom dialoger uppföljning av stödfunktionerna till forskningen både systematiskt och ändamålsenligt. Bland annat om behov av stöd för framtida prioritering och långsiktig förnyelse av infrastruktur inom forskningen. Inom ARC utvärderas både forskningsstöd och forskningsinfrastruktur. Bedömargruppen anser dock att utvärdering av forskningsinfrastruktur i ARC är alltför övergripande för att räcka som underlag för utveckling av ändamålsenligt stöd till forskningen, varför lärosätet kan behöva utveckla sin uppföljning av stöd till forskningen.

Lärosätet skapar enligt bedömargruppen goda förutsättningar för jämställdhet genom styrdokument, policys och utvärderingar, vilka ger goda förutsättningar för jämställdhetsarbetet. Detta är emellertid inte tillräckligt för att konkreta mål ska uppnås och framför allt upprätthållas, enligt bedömargruppen. I lärosätets verksamhetsdialoger sker uppföljning men bedömargruppen har inte funnit belägg för hur dialogerna leder till konkreta förändringar och hur jämställdhetsarbetet följs upp i den dagliga ledningsverksamheten. En stor vikt läggs vid en jämn könsfördelning vid anställningar och tillsättningar till olika kollegiala organ, men mindre vikt läggs på att främja jämställdhet vad gäller förutsättningar och forskningens genomförande. Genom ARC granskas jämställdhet när det gäller forskningsvillkor och genomförande, men tämligen generellt genom könsfördelning inom befattningar

och förändring över tid. Enligt bedömggruppen finns det behov för lärosätet av ett mer systematiskt främjande av jämställdhet genom aktiv uppföljning i forskningsmiljöer och dess forskarutbildning.

Datum
2023-04-04

 Reg.nr
411-00345-21

Bilaga 1

Schema för det första platsbesöket

5 maj 2022 i Sundsvall

Tid	Rubrik	Personer
Pass 1 08:15–09:15	Lärosätets ledning	Rektor, prorektor för forskning, prorektor för utbildning, förvaltningschef samt ordförande för styrelsen
Pass 2 09:30–10:15	Företrädare för studenterna och doktoranderna	Ordförande från studentkåren i Östersund samt studentrepresentant i råd för utbildning på grund- och avancerad nivå fakulteten för NMT, ordförande för studentkåren i Sundsvall studentrepresentant i råd för utbildning på grund- och avancerad nivå fakulteten för humanvetenskap, vice ordförande för studentkåren i Sundsvall, en doktorandrepresentant i forskningsrådet samt en doktorandrepresentant i råd för utbildning på forskarnivå
Pass 3 10:30–11.15	Fakultetsledning	Dekan HUV, dekan NMT, prodekan HUV, prodekan NMT, kanslichef HUV, kanslichef NMT
Pass 4 11:30–12:15	Centrala stödfunktioner med kvalitetsansvar	Biträdande avdelningschef avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd samt verksamhetsledare Regionalt utvecklingsnätverk, RUN, gruppleadare för pedagogisk utveckling avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd, gruppleadare medieförsörjning Universitetsbiblioteket och studentstöd, publiceringsstöd Universitetsbiblioteket och studentstöd, kommunikationschef kommunikationsavdelningen, verksamhetscontroller Universitetsledningens stab
Pass 5 13:15–14.00	Råd för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, Råd för utbildning på forskarnivå	Ordförande GRU HUV, ordförande GRUR NMT, handläggare GRUR NMT, ordförande RUF HUV, ordförande FUR NMT samt handläggare RUF HUV
Pass 6 14:15–15.00	Institutionsnivå	Prefekter från Institutionen för elektronikkonstruktion, Institutionen för data- och systemvetenskap, Institutionen för design, Institutionen för hälsovetenskaper, Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap, Institutionen för utbildningsvetenskap
Pass 7 15:15–16.00	Institutionsnivå Representanter från ämneskollegier och forskarkollegier Planeringsområden och centrumledare	Ämnesföreträdare sociologi och ledamot RUF, tidigare ämnesföreträdare psykologi och tidigare ordf. RUF, ämnesföreträdare pedagogik, ämnesföreträdare kvalitetsteknik, ämnesföreträdare maskinteknik, Centrumledare för Sensible Things that Communicate och planeringsområdesansvarig datateknik och elektronikkonstruktion.
Pass 8 16.30-17:00	Avslutande samtal med ledningen	Rektor, prorektor för forskning, prorektor för utbildning, förvaltningschef

Bilaga 2

Schema för det andra platsbesöket

21 september 2022

Plats: Zoom

Tid	Grupp	Personer
08.15-09.00	Prefekter	Prefekt Institutionen för ekonomi, geografi, juridik och turism, prefekt Institutionen för data och systemvetenskap, prefekt Institutionen Elektronikkonstruktion, prefekt Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap
09.15-10.00	Programansvariga, kursansvariga och ämnesansvariga	Programansvarig ekonomiprogrammet, programansvarig Informatik med inriktning systemutveckling, kursansvarig Mikroekonomi, kursansvarig Metod, kursansvarig Redovisning och revision, kursansvarig informatik, ämnesföreträdare informatik.
10.30-11.15	Programråd <ul style="list-style-type: none"> - Institutionen för ekonomi, geografi, juridik och turism - Institutionen för data och systemvetenskap 	<i>Ekonomiprogrammet:</i> Representant programråd Universitetsadjunkt, Representant programråd (Nordea) <i>Programrådet för Informatik med inriktning systemutveckling:</i> Representant programråd, universitetsadjunkt, Representerat programråd, universitetslektor
12.30-13.15	Studenter	Två studenter från ekonomiprogrammet och risk- och krishanteringsprogrammet
13.30-14.15	Doktorander <ul style="list-style-type: none"> - Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap (HSV) - Institutionen Elektronikkonstruktion 	En doktorand vid HSV som sitter i RUF, en doktorand som deltagit i ARC, två doktorander EKS.
14.45-15.30	Råd för utbildning på grund- och avancerad nivå GRU + GRUR Råd för utbildning på forskarnivå RUF + FUR	Ordförande GRU, ordförande GRUR, ordförande RUF, ordförande FUR
16.00-16.45	Utbildningsrådet	Ordförande och prorektor för utbildning, prodekan NMT, prodekan HUV

22 september 2022
Plats: Zoom

Tid	Grupp	Personer
08.15-09.00	- Avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd - Avdelningen för infrastruktur	Avdelningschef FUS, avdelningschef INFRA
09.15-10.00	Fakultetsnämnd - NMT	2 ledamöter
10.30-11.15	Forskare/centrumledare - DEMICOM - ETOUR	<i>DEMICOM</i> ; en centrumledare och två forskare <i>ETOUR</i> : en centrumledare och två forskare
12.30-13.15	Fakultetsnämnd - HUV	Vice ordförande samt två ledamöter
13.30-14.15	Dekanerna	Dekan HUV, Dekan NMT
14.45-15.30	Forskningsrådet	Ordförande och prorektor för forskning, dekan HUV, ordförande FUR
16.00-16.45	Avslutande samtal med ledningen	Rektor, prorektor för forskning, prorektor för utbildning

Bilaga 3

Granskning av kvalitetssäkringsarbetet vid Mittuniversitetet, Fördjupningsspår (FS).

Följande underlag begärs in separat utöver den dokumentation som gäller för varje fördjupningsspår:

- Mall för medarbetarsamtal (prefekter med anställda)

Fördjupningsspår 1: Verksamhetsdialoger
Process: verksamhetsdialoger med fokus på kvalitetssäkring avseende både utbildning och forskning
Bedömningsområde: styrning och organisation (utbildning), förutsättningar (utbildning), styrning, organisation och genomförande (forskning), förutsättningar (forskning)
Miljö: <ul style="list-style-type: none">
• Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier<ul style="list-style-type: none">
- Institutionen Elektronikkonstruktion (EKS)
- Program civilingenjör i elektroteknik
- Ämne Elektroteknik som hör till ett ämneskollegium som omfattar såväl elektroteknik som elektronik och ljudproduktion.
• Fakulteten för humanvetenskap<ul style="list-style-type: none">
- Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap (HSV)
- Program Risk- och krishanteringsprogrammet
- Ämne Sociologi som tillhör ämneskollegium Sociologi
• Forskningscentra DEMICOM och ETOUR
• Förvaltningen<ul style="list-style-type: none">
- avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd
- avdelningen för infrastruktur
- Universitetsbibliotek och studentstöd
Motivering: Verksamhetsdialogerna har enligt lärosätets självvärdering en viktig roll för lärosätets planering, uppföljning, prioritering och strategiska beslut. Idéer och aktiviteter som identifierats i kollegium, nämnder, råd och ledningsgrupper stäms av i verksamhetsdialoger och operationaliseras i aktivitetsplaner. Bedömargruppen vill följa hur kvalitetsfrågor fångas upp och tas om hand på olika nivåer inom organisationen samt hur det kopplar till lärosätets övergripande kvalitetsarbete och strategiska styrning

Dokumentation som begärs in:

- Mall och/eller dagordning för dialogerna
- Minnesanteckningar för dialoger kopplade till kvalitetssäkring:
  - rektor med dekan
  - dekan med prefekt för EKS och HSV
  - dekan med DEMICOM och ETOUR samt med ämnena sociologi och elektroteknik,
  - prefekt från EKS och HSV med företrädare för ämne (elektroteknik resp. sociologi)
  - prefekt från EKS och HSV med program (Program civilingenjör i elektroteknik resp. risk- och krishanteringsprogrammet)
  - programansvarig med berörda kollegor för ämnena
  - förvaltningschef med fakulteterna
  - förvaltningschef med avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd, med avdelningen för infrastruktur samt med Universitetsbibliotek och studentstöd.
- Underlag till dialogerna (exempelvis indikatorer, kompetensförsörjningsplan, bildspel) som är kopplat till kvalitetsarbetet.
- Rapportering från dialogerna till styrelsen
- Processchema för dialogerna (inklusive när i tid de sker ca)
- Verksamhetsplan
- Aktivitetsplaner för valda miljöer på alla nivåer som sådana görs

Materialet ovan begärs för följande tidsperiod: årshjul med hela förbättrings cyklern 2020/2021

Fördjupningsspår 2: utbildningsnära kvalitetsarbetet

Process: Rutiner och processer för inrättande och uppföljning av utbildning

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Miljö:

- Institutionen för ekonomi, geografi, juridik och turism.
  - Program: Ekonomiprogrammet
  - Kurs: Nationalekonomi GR (A), Mikroekonomi, 15 hp
  - Kurs: Företagsekonomi GR (B), Metod, 7,5 hp
  - Kurs: Företagsekonomi AV, Redovisning och revision, 15 hp
- Institutionen för data och systemvetenskap.
  - Program: Informatik med inriktning systemutveckling
  - Kurs: Informatik GR (A), Introduktion till informatik och akademiska studier, 7,5 hp

- Kurs: Informatik GR (C), Bedömning av aktuell forskning och utveckling, 15 hp
- Kurs: Informatik AV, Hållbar information, 7,5 hp

Motivering: Bedömargruppen önskar fördjupa sig i hur kvalitetssystemet säkerställer och utvecklar utbildningskvalitet i några valda utbildningsmiljöer.

Dokumentation som begärs in:

- Lista över senast inrättade samt senast fastställda revideringar program och kurser från de båda institutionerna. (*Lärosätet inkom med sådan lista 2022-05-13*)
- Kursplaner för valda kurser
- Utbildningsplaner för valda program
- Kursanalyser för valda kurser inom vald tidsperiod
- Programanalyser för valda program inom vald tidsperiod
- Handlingsplan eller liknande om sådan upprättats i samband med kursanalys och programanalys
- Tillhörande styrdokument och stöddokument (centrala + fakultetsspecifika)
  - Regler för kursplaner
  - Mall för kursplan
  - Regler samt tidplan för fastställande av kurs vid NMT-fakulteten
  - Regler för utbildningsplaner
  - Mall för utbildningsplan
  - Handläggningsordning för inrättande, nedläggning och vilande av ämnen/huvudområden på grund- och avancerad nivå vid Mittuniversitetet
  - Handläggningsordning för inrättande, nedläggning, vilande och återupptagning av utbildningsprogram på grund- och avancerad nivå
  - Handläggningsordning för nedläggning kursplan MIUN
  - Riktlinjer avseende kursvärdering
  - riktlinjer avseende programutvärderingar
  - Obligatoriska frågorna för kursvärdering + specifika frågorna för valda kurser
- Beslut
  - Beslut som rör inrättande samt fastställda revideringar av kursplaner och utbildningsplaner för de valda kurserna respektive programmen inklusive beslutsunderlag. (om det fattas flera beslut i en process ska alla delar vara med)
- Treklöverrapporter med tillhörande handlingsplaner från nationalekonomi och företagsekonomi samt från informatik

Materialet ovan begärs för följande tidsperiod: läsåret 2020-2021

Fördjupningsspår 3: Assessment of Research and Co-production

Process: Periodisk granskning av forskning

Bedömningsområde: styrning, organisation och genomförande
Miljö: <ul style="list-style-type: none">
• DEMICOM
• ETOUR Inkluderar ämnesforskning och forskarutbildning kopplad till respektive forskningscentrum
Motivering: Som en del i lärosätets kvalitetssystem för forskning genomför lärosätet en lärosätesövergripande forskningsutvärdering – ARC. Bedömargruppen önskar fördjupa sig i hur lärosätets egeninitierade kollegiala granskningar av forskning fungerar.
Dokumentation som begärs in: <ul style="list-style-type: none">
• ARC-rapporter med tillhörande handlingsplaner från DEMICOM samt ETOUR inklusive forskarutbildning kopplade till respektive forskningscentrum.
• I fördjupningsspåret ingår också intervjuer vid platsbesöket i september med:<ul style="list-style-type: none">
- forskare kopplade till DEMICOM och ETOUR
- representanter från fakulteten som beslutar om processen för uppföljning
- forskningsrådet
Materialet ovan begärs för följande tidsperiod: 2021-2022

Bilaga 4

Lärosätets svar på delning av preliminärt yttrande

Delning av preliminärt yttrande

Rektor
Mittuniversitetet

Avdelning
Utvärderingsavdelningen

Universitetskanslersämbetets granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete avseende forskning

Delningssvar – synpunkter på preliminärt yttrande

Lärosäte: Mittuniversitetet

Bedömningsområde: Styrning, organisation och genomförande			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
3	2	7	"I den senaste utvärderingen ARC21 ingår också forskarutbildning". Dvs punkt efter forskarutbildning. All forskarutbildning, som inte utvärderas av UKÄ, utvärderas i ARC21 under omgång 1 och 2.
3	4	6	Tvårsamarbete mellan Forskningsråd och Utbildningsråd sker delvis i Ledningsrådet.
4	6	1	Fakulteten för naturvetenskap, teknik och medier (inte media)
4	6	4	HUV, inte HUM
6	2	4	UKÄ får gärna förtydliga om stycket gäller verksamhetsdialogerna på institutionsnivå eller ej.
6	6	4	Av bifogat underlag "Kvalitetssystemet för forskning" framgår på sida 22 att LISA används för Analysrapporter.
7	1	1	UKÄ får gärna förtydliga om texten "...finansiering och kompetensförsörjning..." gäller verksamhetsdialogerna på institutionsnivå eller ej
7	4	4	"... och den forskarutbildning som är knuten till ett centrum ett ämne". Dvs ej centrum. All forskarutbildning, som inte utvärderats av UKÄ, utvärderas under omgång 1 och 2.

7	6	1	”...valt att inkludera <u>all</u> den forskarutbildning som inte utvärderas av UKÄ för att ...” Dvs lägg till all samt ta bort <i>som ingår i forskningscentrum</i> .
---	---	---	---

Bedömningsområde: Förutsättningar			
Sida	Stycke	Rad	Korrigerig
10	3	9	I underlag för utbildning (ej forskning) angavs <i>Handläggningsordning för kvalitetsuppföljning av forskarutbildning</i> som ett centrala styrdokumentet för kvalitetsarbetet. Där ges exempel/beskrivning av hur uppföljning av uppföljning av god forskningssed.
10	4	8	Mittuniversitetet vill påpeka att kurserna kanske inte var allmänt kända för de doktorander som deltog på platsbesöket men inom båda fakulteterna erbjuds kurser i forskningsetik. Inom HUV är kursen inte obligatorisk men ges inom fakultetens doktorandprogram sedan 2017. Inom NMT ingår forskningsetik som en obligatorisk kurs. Beskrivning av doktorandprogrammet finns i underlaget för utbildning. Kurserna marknadsförs via bland annat hemsida.
11	5	9	”Varje planeringsområde fördelar i sin tur medel inom området i <u>dialog med prefekter</u> genom om en resultatinriktad process.” Dvs lägg till i dialog med prefekter.
12	1	2	”Därför skapades ett Grants office.”. Det var inte avdelningen för forsknings- och utbildningsstöd som skapade Grants office.
13	5	1	”...att forskning finns inom alla <u>av universitetets</u> vetenskapsområden...”, dvs lägg till av universitetets
15	3	3	Kommunikatör finns knutet till varje fakultet, institution, forskningscentrum eller ämne. Dvs inte en kommunikatör per enhet.
17	3	1	Verksamhetsdialogerna genomförs terminsvis ej på årsbasis.
17	3	8	Mittuniversitetet vill påpeka att syftet med dialogerna inte är att rekrytera efterfrågad kompetens på kort sikt. Dialog kring långsiktig kompetensförsörjning är dock en förutsättning för kvalitet i forskning.
19	3	3	Av fördjupningsunderlaget Dialog INFRA-verksamhet (1.33) framgår att det inte bara är lokaler som följs upp i dialogerna.
19	7	1	”... <u>en</u> expertgrupp för ARC rekommenderar...”. Dvs en expertgrupp.
19	6	5	Verksamhetsstödet, inte verksamhetsstödet.
19	7	8	Av fördjupningsunderlaget Dialog INFRA-verksamhet (1.33) framgår att det inte bara är lokaler som följs upp i dialogerna.

20	3	2	Andra medlemmar är förvaltningens och fakulteternas lika villkorsombud. Inte bara förvaltningens.
20	3	4	Lika villkorsombud utses av dekan eller förvaltningschef, ej av prefekt.

2023-03-14

DNR: MIUN 2021/1872

Reg.nr: A-2021-06-5203 samt A-2021-06-5205

Universitetskanslersämbetet (UKÄ)

Box 6024

121 06 Johanneshov

Brister i UKÄ:s rapporter

Mittuniversitet har i samband med delning av de båda rapporterna beretts möjlighet att kommentera och korrigera eventuella faktafel och missförstånd.

Mittuniversitetet ställer sig kritiskt till att det i rapporterna förbises väsentliga verksamhetsbeskrivningar inom nedanstående områden. Eftersom det är viktigt att rapporterna beskriver verksamheten på ett korrekt sätt finner universitetet anledning att framföra följande synpunkter.

I de båda rapporterna beskrivs det kontinuerliga kvalitetsarbetet som det kvalitetsarbete som universitetet bedriver mellan Treklövern's utvärderingar respektive ARC. I detta sammanhang hänvisas nästan enbart till verksamhetsdialogerna vilket är mycket missvisande.

Utbildning – Treklövern och det kontinuerliga kvalitetsarbetet

- Det stämmer att varje huvudområde/program utvärderas i Treklövern vart sjätte år. Vi vill tydliggöra att för universitetet som helhet är Treklövern en del i det kontinuerliga kvalitetsarbetet eftersom det pågår utvärderingar löpande under 6-årscykeln. Det medför att brister som inte är specifika för huvudområdet fångas upp i det kontinuerliga kvalitetsarbetet. Detta framgår bland annat av fördjupningsunderlaget *1.38 Verksamhetsplanering och uppföljning Utbildningsråd där universitetsövergripande iakttagelser lyfts.*
- I rapporten (s.23) framgår att *"Det är bedömargruppens uppfattning att lärosätet främst följer upp resultaten från de externa och periodiska granskningarna systematiskt, vilket innebär att lärosätet får en mycket svagare bild av de utbildningar som inte utvärderas i Treklövern".* Mittuniversitetet understryker att samtliga program vid

universitetet granskas, antingen inom ramen för Treklövern eller i UKÄ:s utbildningsutvärderingar. Som komplement till dessa, och som delar i det kontinuerliga kvalitetsarbetet, genomför fakulteterna sina egna uppföljningar *Granskning av breddkurser* (genomförs årligen, HUV) och *Värdering av utbildning* (genomförs var tredje år, NMT), se självvärderingen s.54. Mittuniversitetet vill även förtydliga att Treklövern och ARC inte är externa utvärderingar utan egeninitierade utvärderingar med externa bedömare.

Utbildning – Jämställdhet

- I rapporten (s.27) framgår att "*Bedömargruppen anser dock att lärosätet har ett för snävt fokus i sitt jämställdhetsarbete...*"
Mittuniversitetet vill poängtera att universitetet generellt använder begreppet "lika villkor" och inte "jämställdhet" för att bredda definitionen och arbetet. Institutions- fakultets- och förvaltningsombud kallas just "lika villkorsombud" och universitetsövergripande "lika villkorssamordnare."
Universitetet har strategigruppen för lika villkor sedan många år. I Mittuniversitetets plan för jämställdhetsintegrering och lika villkor inkluderas samtliga diskrimineringsgrunder.
Mittuniversitetet vill även påpeka att kurser inrättas av ämneskollegierna samt att ämneskollegierna ska ha lika villkor med i dagordningen.

Forskning – verksamhetsdialoger

- Mittuniversitetet kan inte se att verksamhetsbeskrivningen under rubriken *Uppföljning* (självvärderingen s.16–17) har beaktats i yttrandet. Vi hävdar att beskrivningen utgör en central del i universitetets arbete med uppföljning av forskningens kvalitet och relevans.
- I rapporten (s.6) står att "*...verksamhetsdialogerna förefaller ha sitt största fokus på verksamhetsplanering i termer av ekonomi och*

kompetensförsörjning". Mittuniversitetet vill förtydliga att verksamhetsdialogerna är linjens terminsvisa arbets sätt att lyfta forskningens finansiering och kompetensförsörjning som mycket viktiga förutsättningar för forskningens kvalitet och kvalitetsutveckling. Liksom universitetets indikatorer avseende forskningens kvalitet och relevans är forskningens ekonomi och kompetensförsörjning mycket medvetet valda komponenter i dialogerna.

- Mittuniversitetet anser att texten kring verksamhetsdialoger ger en mycket snäv tolkning av de dialoger (inte minst kollegiala) som förs avseende forskningens kvalitet och relevans, samt att fördjupningsunderlaget kring dialogerna mellan rektor och dekanerna är betydligt mer omfattande än vad som framställs i rapporten.
- Mittuniversitetet vill förtydliga att information och dialog med bäring på forskningens kvalitet och relevans inte är begränsad till verksamhetsdialoger utan behandlas i fakultetsnämnder samt i de centrala råden forskningsråd och ledningsråd. Detta påtalades för projektledaren på UKÄ i juni 2022 vilket, efter dialog, resulterade i att protokoll från dessa grupperingar bifogades som fördjupningsunderlag.

Rektor Anders Fällström

Prorektor Håkan Wiklund

Prorektor Eva Dannetun